

Turizm Akademik Dergisi

Tourism Academic Journal

www.turizmakademik.com

Sinop İli Yamaç Paraşütü Potansiyelinin Destinasyon Özellikleri ve Turizm Deneyimleri Açısından Değerlendirilmesi*

Ramazan GÜZEL^{a**}, Gülizar CENGİZ^b

^a Sinop Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü, Sinop, E-mail: rguzel@sinop.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0622-0894

^b Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Kastamonu, E-mail: gakkus@kastamonu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9262-2680

Öz

Değişen modern insan ihtiyaçları doğrultusunda ve gelişen ekipman teknolojisi sayesinde her geçen gün sıra dışı sporlara yönelen ya da bu faaliyetleri deneyimlemek isteyen insan sayısı artmaktadır. Turistik bölgelerdeki işletmeler, sundukları alternatif seçeneklere bu sporları ekleyerek ziyaretçilerin ilgisini çekmeyi amaçlamaktadır. Turistik deneyimi çeşitlendirmek ve ziyaretçilere farklı bir bakış açısı sunmak amacıyla yapılan bu faaliyetlerden önce destinasyonların sahip olduğu özellikler açısından bu etkinliklere uygunluğu ve gelen ziyaretçilere bekledikleri deneyimi yaşatabilme ihtimalleri iyi araştırılmalıdır. Aksi takdirde kaynakların yanlış alana aktarılması söz konusu olabilir. Sinop ili özellikle yaz aylarında deniz turizmi amacıyla ziyaret edilmekte olduğundan şehri yılın her döneminde çekici kılacak alternatif turizm çeşitlerinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Şehirdeki belirli bölgelerde yamaç paraşütü faaliyetleri gerçekleştirilmekle birlikte bu sporun Sinop ili için önemli bir fırsat olabileceği düşünülmektedir. Bu sebeple çalışmada Sinop ilinin destinasyon özellikleri açısından yamaç paraşütüne uygunluğunu saptamak ve destinasyonda yaşanan yamaç paraşütü turizmi deneyimlerini derinlemesine incelemek amaçlanmıştır. Buhalis (2000) ile Pine ve Gilmore (1998)'un çalışmalarına dayanarak yazarlar tarafından toplam on sorudan oluşan bir görüşme formu hazırlanmıştır. Sinop ilinde daha önce yamaç paraşütü yapmış 11 pilot ile görüşülmüştür. Manuel olarak değerlendirilen görüşme bulguları neticesinde birtakım yönetsel önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Destinasyon Özellikleri, Turizm Deneyimi, Macera Sportu, Yamaç Paraşütü, Sinop.

Evaluation of Sinop Province Paragliding Potential in terms of Destination Characteristics and Tourism Experiences

Abstract

The number of people who tend to do extreme sports or want to experience these activities is increasing in line with the changing modern human needs and developing equipment technology. Businesses in touristic regions aim to attract the attention of visitors by adding these sports to the alternative options they offer. Before these activities, which are carried out in order to diversify the touristic experience and offer a different perspective to the visitors, the suitability of the destinations for these activities in terms of their characteristics and the possibility of providing the visitors with the experience they expect should be well researched. Otherwise, there will be a transfer of resources to the wrong area. The province of Sinop is visited especially in summer for the purpose of sea tourism, and there is a need to develop alternative tourism types that will make the city attractive at all times of the year. Although paragliding activities are carried out in certain regions of the city, it is thought that this sport can be an important opportunity for the province of Sinop. For this reason, in this study, it is aimed to determine the suitability of Sinop for paragliding in terms of destination features and to examine in depth the paragliding tourism experiences in the destination. Based on the studies of Buhalis (2000) and Pine and Gilmore (1998), an interview form consisting of ten questions was prepared by the authors. Interviews were made with 11 pilots who had paraglided before in Sinop. As a result of the interview findings that were evaluated manually, some managerial suggestions were made.

Keywords: Destination Characteristics, Tourism Experience, Adventure Sport, Paragliding, Sinop.

JEL CODE: L80, L83, L89

Makalenin Geçmişi:

Gönderim Tarihi : 08.06.2023

Birinci Düzeltme : 16.08.2023

İkinci Düzeltme : 31.08.2023

Kabul : 03.11.2023

Makale Türü : Araştırma Makalesi

Güzel, R., Cengiz, G. (2023). Sinop İli Yamaç Paraşütü Potansiyelinin Destinasyon Özellikleri ve Turizm Deneyimleri Açısından Değerlendirilmesi, Turizm Akademik Dergisi, 10 (2), 231-250.

* Bu çalışma için Sinop Üniversitesi 10/04/2023 tarih ve E-57428665-050.01.04-172311 sayılı "Etik Kurul Onayı" alınmıştır.

** Sorumlu yazar e-posta: rguzel@sinop.edu.tr

GİRİŞ

Günümüzde, turizm sektörü dünya genelinde hızla büyümekte ve insanların büyük çoğunluğu, özellikle yaz aylarında, deniz turizmi gibi geleneksel tatil seçeneklerine yönelmektedir. İnsanların çoğunun aktif çalışma zamanı dışında kalan yaz aylarında deniz turizmine katılması ile artış gösteren kitlesel seyahatler, birçok olumsuz etkiyi beraberinde getirmektedir. Bu etkiler arasında çevresel kirlilik, fiyat artışları, iş güvensizliği, günlük yaşamın bozulması, kültürel özgünlüğün kaybı ve tarihi mekanlara verilen zarar yer almaktadır (Tovar ve Lockwood, 2008). Ayrıca mal ve hizmetlere olan talebin artması, doğal kaynakların aşırı tüketilmesine ve deniz ekosistemlerinin kirlenmesine yol açabilmekte, kitlesel turizmle artan nüfus trafik ve altyapı sorunlarının ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Page, S. J., ve Connell, J. 2006; Gössling, 2002; Gössling, Scott, ve Hall, 2013). Bu yıkıcı etkileri azaltabilmek ve turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini veya ülkelerin turizmden elde ettiği gelirin devamlılığını sağlayabilmek adına çevreye duyarlı, doğaya zarar vermeme felsefesine dayanan alternatif turizm türleri ortaya çıkmaktadır. Alternatif turizm kavramı, çevresel sürdürülebilirliği ön planda tutan, yerel topluluklar ve doğal kaynaklar üzerindeki olumsuz etkileri en aza indiren çeşitli turizm türlerini kapsamaktadır. Bu alternatif turizm türleri ekoturizm, agroturizm, kültür turizmi, macera turizmi ve toplum temelli turizmi içermektedir (Zolfani ve ark., 2015). Bu türler günümüz turist tipolojisinin, beklenti ve isteklerinin değişmesi ile her geçen gün sayısını artırmaktadır. Turistler artık birbirine benzemeye başlayan destinasyonlarda benzer faaliyetlere katılmak yerine benzer destinasyonlar olsa dahi farklı rekreatif faaliyetler aramakta ya da turizm faaliyetlerine deneyimlerin eklenmesi yoluyla unutamayacağı anlar yaşamayı istemektedir. Bu sebeple destinasyonlar yeni alternatif turizm türleri geliştirmeye odaklanmakta ve bu türlere deneyimsel birtakım faaliyetler ekleyerek turistlerin destinasyonu tekrar ziyaretini sağlamaya çalışmaktadır. Aksi takdirde turistlerin daha önce ziyaret ettiği bir destinasyon yerine yakın ikamesini ziyaret etmesi kuvvetle muhtemeldir.

Dağlık alanlarda yapılabilecek alternatif turizm türleri arasındaki dağcılık, trekking, kampçılık, bitki gözlemciliği, yamaç paraşütü gibi aktiviteler bölgedeki doğal güzellikler ve coğrafi özellikleri keşfetmek isteyen turistlere farklı deneyimler sunabilir. Dağlık alanların yoğun olduğu destinasyonlar, turizmin olumsuz etkilerini azaltma ve sürdürülebilir turizmi teşvik etme konusunda da önemli rol oynayabilir. Bu bölgeler, doğal güzellikleri, zengin ekosistemleri ile turistlerin ilgisini çekmektedir. Ancak bu yoğun talep, doğal kaynakların korunması ve çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması açısından da bir dizi zorluğu beraberinde getirmek-

tedir. Bu bağlamda, dağlık alanlarda alternatif turizm türlerinin keşfi ve uygulanması, turizmin sürdürülebilirliği için önemli bir strateji olabilir. Yamaç paraşütü turizmi de dağlık alanlarda uygulanabilecek alternatif turizm çeşitlerinden biridir. Yamaç paraşütü gibi sert macera turizmi faaliyetleri, alternatif turizmin çeşitlendirilmesine ve turistlere farklı deneyimler sunmaya yardımcı olabilir. Yamaç paraşütü aktif katılıma dayalı, kişinin deneyimle sarmalandığı bir sert macera turizmi faaliyetidir. İçerdiği risk sebebiyle yeterlilik yani eğitim gerektiren, sağladığı sürekli adrenalin duygusu ile eğlendiren, uçuş anında muhteşem manzaralar ile estetik deneyimler yaşatan ve kişinin tamamen gerçeklikten koparak kaçış deneyimini yaşadığı önemli bir aktivitedir.

Günümüzde, modern insanın değer yönelimlerindeki değişiklikler, turizm alanında yeni eğilimlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Özellikle genç nesil, geleneksel tatil seçeneklerinin ötesine geçerek kişisel duygusal ihtiyaçlarını karşılamak ve spor aracılığıyla kendi kimliğini keşfetmek için standart dışı, ekstrem sporlar arayışına girmiştir. Bu eğilim, delta kanat, yamaç paraşütü, paraşütle atlama gibi sporları yapmak isteyenlerin sayısının her geçen gün artmasına yol açmıştır (Ivanov, 2019). Türkiye'de de son yıllarda gelişmekte olan sporlar arasında yer alan yamaç paraşütü (Karademir ve Güven, 2016) adrenalin tutkunlarını cezbetmektedir.

Bu bağlamda, Sinop ili, sahip olduğu coğrafi özellikleri, doğal güzellikleri ve potansiyeli ile yamaç paraşütü gibi ekstrem sporlar için önemli bir destinasyon olabilir. Ancak bu potansiyelin nasıl değerlendirileceği ve turizmin sürdürülebilirliğine nasıl katkı sağlayabileceği önemli bir soru işaretidir. Bu noktada, bu araştırmanın temel amacı Sinop ilinin gelişimi açısından yamaç paraşütü turizmine uygunluğunu incelemektir. Çalışmanın genel amacı doğrultusunda, şu araştırma soruları belirlenmiştir: Sinop ilinin coğrafi ve doğal özellikleri, yamaç paraşütü gibi ekstrem sporların yapılmasına ne derece elverişlidir? Sinop'ta yamaç paraşütü yapan bireylerin profilini ve deneyimlerini derinlemesine incelemek, bu sporun destinasyonun turizm potansiyeline nasıl katkı sağladığını anlamamıza yardımcı olabilir mi? Sinop'un yamaç paraşütü turizmi alanındaki mevcut altyapısı ve hizmetleri, turistlerin beklentilerini karşılamak için yeterli midir? Bu araştırma sorularının cevapları, Sinop ilinin yamaç paraşütü turizmi açısından potansiyelini ve bu tür ekstrem sporların destinasyonun gelişimine nasıl katkı sağlayabileceğini daha iyi anlamamıza yardımcı olacaktır.

Bu araştırma, daha önce yapılan çalışmaların eksik noktalarını gidermeyi amaçlamaktadır. Daha önceki araştırmalarda Sinop ilinin turistik potansiyeli ve eks-

trem sporlar açısından ne kadar uygun olduğuna dair sınırlı veriler bulunmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışma, destinasyonun yamaç paraşütü gibi ekstrem sporlara olan uygunluğunu daha kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi ve daha önce Sinop'ta bu sporu yapmış bireylerin deneyimlerini incelemeyi amaçlamaktadır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Destinasyon Özellikleri

Latince kökenli destinasyon kelimesi “*belirlemek, atamak, seçmek, sağlamlaştırmak veya hızlandırmak*” anlamlarına gelmekteyken, zamanla “*herhangi bir şeyin amaçlandığı veya atandığı amaç, bir yolculuğun veya iletimin önceden belirlenmiş sonu, varış yeri, bir şeyin tayin edildiği veya yönlendirildiği yer*” anlamında kullanılmaya başlanmıştır (Etymonline, 2022). Kelime etimolojik olarak çok farklı anlamlar içerdiği için net bir tanımının yapılması oldukça güçtür. Türk Dil Kurumu'na (TDK, 2022) göre destinasyon, varılacak olan yeri ifade etmekle birlikte bu varış yeri bir turizm bölgesi olması halinde turizm destinasyonu tabiri kullanılmaktadır. Ancak kavram turizm alanında sıklıkla kullanılması sebebiyle doğrudan destinasyon kelimesinin kullanımı da turizm destinasyonunu ifade eder hale gelmiştir. Buhalis (2000) destinasyonu, ziyaretçilerin seyahat programları, seyahat motivasyonları, geçmiş yaşamları, ziyaret amaçları, eğitimleri, yaşları ve kültürleri gibi birden fazla faktörü içeren, yerel ölçekte sunulan mal, hizmet ve tatil deneyimlerinin bileşimi olarak tanımlamaktadır. Çakıcı ve Aksu (2007) ise destinasyonu; çekiciliği olan, belirli düzeyde altyapı ve üstyapı ile donatılmış, seyahat koşullarını karşılayan, belirli hizmetler sunabilen ve belirli bir imaja sahip alan olarak tanımlamaktadır.

Turistlerin destinasyon seçiminde ne aradıklarını, destinasyonun hangi özelliğine daha çok odaklandığını anlamak, etkili destinasyon yönetimi ve pazarlaması açısından oldukça önemlidir (Eren ve ark., 2017). Çünkü bir destinasyonu oluşturan çok farklı unsurlar bulunmakta ve her destinasyonun kendine has özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikler sebebiyle taklit edilmesi zorlaşmaktadır (Tüfekçi, 2014). Destinasyonların ortak özellikleri arasında bölgenin erişilebilirliği, fiyat-kalite dengesi, bölgede gerçekleştirilen faaliyetler, iklim, bölgedeki tesislerin sunduğu imkanların çeşitliliği gibi faktörler sıralanabilir (Butler, 2001). Bu faktörler ya da unsurlar çeşitli çalışmalarda farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Inskeep (1991) destinasyonların sürdürülebilir turizm planlaması bileşenlerini dokuz başlık (turistik yerler ve aktiviteler, konaklama, diğer turistik tesisler ve hizmetler, ulaşım imkanları ve hizmetleri, diğer altyapılar, turizmi geliştirmek ve yönetmek için gerekli kurumsal unsurlar, doğal ve sosyoekonomik çevre, yurtiçi ve uluslararası pazar grubu, yerleşiklerin

turistik yerleri ve imkanları kullanımı) altında toplamıştır. Fakat en çok kabul gören Buhalis'in ortaya koyduğu 6A unsurları olmuştur. Buhalis (2000:2) destinasyonları oluşturan unsurları veya destinasyon özelliklerini altı ana başlık altında toplamıştır:

Çekicilikler (Attractions): Bir bölgenin turizm destinasyonu niteliğine kavuşabilmesi için öncelikle doğal, insan yapımı, yapay, belirli amaçlara yönelik inşa edilmiş birtakım değerlere ya da kültürel miras unsurlarına sahip olması veya çeşitli özel etkinliklere ev sahipliği yapması gerekmektedir. Sıralanan bu unsurlardan herhangi birine sahip olmayan bir destinasyonun turistik destinasyon haline dönüşmesi neredeyse imkansızdır. Bununla birlikte bir bölgenin önemli bir turizm destinasyonuna dönüşmesi sürecinde özellikle doğal ya da kültürel miras unsuru/unsurlarına sahip olması beklenmez çünkü insan eliyle inşa edilmiş birçok yapı da doğal ya da kültürel unsurlar kadar dikkat çekici olabilmektedir.

Ulaşılabilirlik (Accessibility): Destinasyonlara erişim için özellikle yolların ve güzergâhların belirlenmiş ve tamamlanmış olması, bu güzergâhlarda kullanılabilir ulaşım araçları ve durakların/terminalerin çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Bir destinasyona yalnızca karayolu güzergâhı çizilip kara taşıtlarıyla ulaşım sağlanabilir. Ancak destinasyonun yapısına ve sahip olduğu özelliklere göre kara, hava ve deniz yoluyla ulaşım imkânının da olması destinasyonun ağırlayacağı ziyaretçi sayısını olumlu etkileyecektir.

Tesisler (Amenities): Bölge bir çekiciliğe sahip ve bu çekiciliğe erişilebiliyor olması da yeterli değildir. İster gününbirlik olsun ister konaklamalı insanlar çekiciliğe ulaştıkları an orada vakit geçirmek isterler. Eğer kendilerine bir konaklama imkânı sunulur, hatta acentalar vasıtasıyla bölgede çeşitli faaliyetler gerçekleştirilirse destinasyonda geçirdikleri vakit artabilir ki bu sayede destinasyonların en önemli sorunlarından biri olan geceleme sayısı düşüklüğü ya da transit geçiş durumu ortadan kaldırılabilir.

Planlı Turlar (Available Packages): Destinasyonda seyahat acentaları ve tur operatörleri gibi aracı kurumlar tarafından organize edilen çeşitli turların olması destinasyonun gelişimi açısından oldukça önemlidir. Çünkü bir turist destinasyona vardığında bireysel çabası ile gerçekleştirebileceği faaliyetler hem daha maliyetli olmakta hem de zaman ayarlaması daha zor olabilmektedir. Ancak acentalar tarafından daha önce denenmiş ve başarılı olmuş birtakım faaliyetlerin turiste sunulması çoğu zaman ilgi ile karşılanmaktadır.

Etkinlikler (Activities): Turistlerin ziyaretleri süresince destinasyonda düzenlenecek çeşitli etkinlikler, turistlerin bölgedeki geceleme sayısını arttırmada başat

rol üstlenmektedir. Destekleyici Hizmetler (Ancillary Services): Bir destinasyonda turistin ulaşım, konaklama, yiyecek-içecek, farklı tur programları ya da çeşitli etkinliklere ilişkin ihtiyacı karşılanırsa da turistler özellikle döviz bozdurma, iletişim ve sağlık gibi birçok farklı hizmete gereksinim duymaktadır. Bu hizmetler banka, postane, gazete bayi, hastane gibi kurumlar aracılığıyla karşılanmaktadır.

Literatürde destinasyonların sahip olması gereken nitelikleri, bileşenleri ya da unsurları ortaya koyan ve kaynak niteliği taşıyan temel kabul görmüş çalışmalar (Inskeep, 1991; Buhalis, 2000) bulunmakla birlikte araştırmacılar genellikle bir destinasyonun bu vasıflara sahip olup olmadığını tespit etmeye odaklandıkları turizm potansiyeli çalışmaları yürütmektedir (Arpacı, Zengin ve Batman, 2012; Gülhan, Torlak ve Çınar, 2012; Baldemir ve Kurnaz, 2013; Elmas, Akkuş ve Akkuş, 2013; Akkuş ve Akkuş, 2016; Akkuş ve Güçtemur, 2021). Bununla birlikte bu araştırmada olduğu gibi bazı araştırmalarda da doğrudan destinasyon bileşenleri ya da özelliklerine odaklanıldığı görülmektedir. Akkuş (2019) yaptığı araştırmada bir turizm destinasyonunun sahip olması gereken unsurları destinasyon bileşenleri olarak nitelendirmiş ve duygusal deneyimler ile arasındaki ilişkiyi tespit etmeyi, bu değişkenlerin davranışsal niyet üzerinde etkisi olup olmadığını saptamayı amaçlamıştır. Varol ve ark. (2022) çalışmalarında yamaç paraşütünün Konya'daki potansiyelini, bu etkinlikle aktif olarak ilgilenen katılımcıların ifadeleri doğrultusunda ortaya koymaya çalışmışlardır. Araştırma sonucunda yamaç paraşütünün kültürel ve açık hava rekreasyon etkinliği olması, bireylerin mutluluk ve sosyalleşme isteği ve Konya'nın jeolojik yapısı nedeniyle tercih edildiği saptanmıştır. Normal bir destinasyonun sahip olması gereken özelliklere ek olarak yamaç paraşütü destinasyonları için coğrafi durum, hava koşulları gibi faktörler de eklenebilir. Dünyada İsviçre'deki Interlaken, Nepal'de Pokhara, Kolombiyada San Gil, Fransa'da Chamonix, Gürcistan'da Gudauri, Türkiye'de Ölüdeniz (Booking.com, 2023) bu özelliklere sahip dünyaca ünlü yamaç paraşütü destinasyonlarından birkaçıdır.

Yamaç Paraşütü Deneyimi

Bir kişinin günlük yaşamda sahip olduğu oluşumları ifade eden belirsiz bir terim olarak 1960'lı yıllarda kullanılmaya başlanan deneyim kavramı, 1982 yılında Holbrook ve Hirschman'ın çalışması ile pazarlama literatürüne girmiştir (Akkuş, 2017). Oh ve Fiore (2007) deneyimi günlük faaliyetler dışında bireye zevk veren, zihinde kalıcı olan ve bireyi duygusal olarak etkileyen olayların toplamı olarak tanımlamaktadır. Schmitt (1999) deneyimi işletmelerin hazırladıkları uyarıcılara karşı müşterilerin verdiği özel tepkiler olarak değerlendirmiştir. Gupta ve Vajic (1999) çalışmalarında dene-

yimin, bir müşterinin hizmet sağlayıcılar tarafından farklı öğeler ile oluşturulan içerik ile belirli bir seviyede etkileşimi sonucu kazanılan his ve bilgi sonucu ortaya çıktığını söylemişlerdir. Tüketicilerin, tüketirken yaşadıkları unutulmaz deneyim ve duyguları ifade eden deneyim ekonomisi kavramı ise ilk kez Pine ve Gilmore (1998; 1999) tarafından ortaya atılmış ve deneyim turizm sektörünün birçok alanında uygulanmış ve kabul görmüştür. Pine ve Gilmore'ye (1998) göre deneyim ekonomisi iki sürekli boyutta tezahür eden dört alanı (eğitim, eğlence, estetik ve kaçış) içermektedir. İlk boyut, aktif veya pasif müşteri katılımından oluşmaktadır. Pasif katılım, müşterinin televizyonda bir performans izlemesi veya bir müzede sanal bir tura çıkması gibi sahnelenen deneyimi etkilememesi anlamına gelir. Aktif katılım ise müşterinin deneyimin birlikte yaratılmasında, örneğin orkestra performansında keman çalmada veya müzede gerçekleştirilen kültürel dansa katılmada kilit bir rol oynamasını ima eder. İkinci boyut olan bağlantı, özümseme ve sarmalanma olmak üzere iki uç noktayı içerir. Özümseme, bir deneyime dalmak, bir orkestra performansını dinlemek veya canlı bir kültürel dans gösterisini izlemek gibi deneyime zihinsel olarak dâhil olmayı ifade ederken, sarmalanma kültürel dansa katılırken deneyime fiziksel olarak dâhil olmayı ifade eder. Yazarlara göre, eğlenceli deneyimler müşteri özümseme yani deneyime zihinsel olarak dahil olma anında, pasif katılımı, eğitim deneyimleri aktif katılım ve özümseme söz konusu olduğunda açığa çıkar. Estetik deneyimler pasif olarak kişi deneyimle sarmalandığında oluşur. Kaçış deneyimleri ise hem sarmalanma hem de daha fazla müşteri katılımını içerir. En zengin deneyimler, iki boyutun kesiştiği "hoş nokta" olarak da ifade edilen dört alanın tümünü kapsayan deneyimlerdir.

Turizm açısından deneyim kavramı, turistlerin seyahatleri sırasında hissettikleri görsel estetik deneyimleri ve manevi deneyimi olarak ifade edilebilir. Bir başka deyişle deneyim turistlerin seyahatleri sonucundaki memnuniyetleri, kişisel tepkileri ve duyguları (Ghosh ve Mandal, 2019: 1290) veya kişilerin evlerinden kilometrelerce uzakta bir bölgeyi ziyaret etmesi ve o bölgedeki faaliyetlere katılarak eğlenmesi (Stamboulis ve Skayannis, 2003: 41) olarak kabul edilebilir. Turizm deneyimi kitle turizmi ve alternatif turizm türlerinin tamamına uyarlanabilen, tamamında yaşanabilecek bir süreçtir. Bu türlerden biri de macera turizmidir. Her ne kadar macera turizmi kavramının tanımı ve kapsamı, turizm araştırmacıları arasında hala tartışma konusu olsa da teorik perspektiften bakıldığında, tüm turizm faaliyetleri maceracı olarak tanımlanabilmektedir (Gyimóthy ve Mykletun, 2004). Macera turizmi belirli bir risk derecesine sahip keşif veya seyahati içeren, özel beceriler ve fiziksel çaba gerektirebilecek niş bir turizm türüdür (turkeyoutdoor, 2022). Macera turizmi faaliyetleri sert ve yumuşak macera turizmi olarak

iki kategoride değerlendirilmektedir. Yumuşak macera turizmi düşük riskli aktiviteler ve başlangıç becerileri gerektirmezken, sert macera turizmi faaliyetleri yüksek düzeyde risk içermekte ve faaliyetten önce yeterlilik gerektirmektedir. Hayvan, bitki gözlemi, kamp veya kano yapmak gibi aktiviteler yumuşak macera faaliyetleri olarak kabul edilirken kayak, tırmanma, mağaracılık, yamaç paraşütü gibi aktiviteler sert macera faaliyetleri olarak kabul edilmektedir (Swarbrooke, Beard, Leckie ve Pomfret, 2003).

Sert macera faaliyetlerinden biri olan yamaç paraşütü, 1980'lerde bazı havacılık sporcularının koşup yokuşlardan atlamak için serbest paraşüt kullandığı zaman başlayan bir etkinliktir (Saçlı ve Kahraman, 2019). Gün geçtikçe daha fazla kişi tarafından deneyimlenen yamaç paraşütüne dair her geçen gün yeni alanların açılması ve var olan alanların geliştirilmesi, bu açık hava rekreasyon etkinliğinin destinasyonlar için önemini arttırdığını da göstermektedir (Dağdeviren ve ark., 2020).

Yamaç paraşütüne ait literatürde kısıtlı çalışma bulunmakla birlikte yamaç paraşütü ile ilgili araştırmaların sıklıkla spor bilimleri ve tıp (ortopedi) alanında yapıldığı gözlenmiştir. Bu araştırmalarda özellikle uçuş teknikleri (Wilkes ve ark., 2021; Stasek ve Karban, 2021) ve paraşüt kazaları ya da yaralanmalarına (Kruger-Franke ve ark., 1991; Zeller ve ark., 1992; Terra ve ark., 2013; Fasching ve ark., 1997; Gauler ve ark., 2006; Feltracco ve ark., 2012; Chae ve ark., 2022) odaklanıldığı saptanmıştır. Yamaç paraşütü turizminin ele alındığı araştırmalarda özellikle destinasyonların yamaç paraşütü turizmi potansiyelinin (Pavić, Rančić ve Mijatov, 2013; Mekinc ve Mušič, 2016; Ivanov, 2019; Nikolovska ve Nikolovski, 2021) SWOT analizi ile değerlendirildiği (Tuban, 2019; Dağdeviren ve ark., 2020), turistlerin yamaç paraşütüne katılım motivasyonları ve memnuniyetlerinin ele alındığı (Saçlı ve Kahraman, 2019) gözlenmiştir.

Yamaç paraşütü deneyimi araştırmalarında ise özellikle yamaç paraşütü sırasında yaşanan akış deneyimine odaklanıldığı tespit edilmiştir. Ayazlar (2015a) yaptığı çalışmada, deneyimin öncülleri, özellikleri ve sonuçları çerçevesinde yamaç paraşütü faaliyetlerinde akış teorisini test etmiştir. Elde edilen verilerden yamaç paraşütçülerinde akış deneyimini yaşamada zorluk-beceri dengesi, konsantrasyon ve heyecan arama davranışlarının etkili olduğu, akış deneyiminin katılımcıların kişisel iyi oluşlarına olumlu katkı sağladığı belirlenmiştir. Ayazlar (2015b) çalışmasında benzer şekilde paraşütçülerin akış teorisinin zorluk-beceri dengesi, kontrol duygusu, zaman yitimi, açık hedefler ve odaklanmış dikkat boyutlarını deneyimlediklerini saptamıştır. Bir başka çalışmada ise Ayazlar ve Yüksel

(2018) akış deneyiminin yaşam doyumunun bir yordayıcısı olduğunu öne süren sınırlı sayıda araştırma olduğundan bahsetmiş, macera ortamındaki akış deneyiminin öncülleri arasındaki karşılıklı ilişkileri nicel bir tasarım kullanarak araştırmıştır. Çalışma sonucunda heyecan arama boyutu ilk kez yamaç paraşütü aktivitesinde akış deneyiminin öncülü olarak desteklenmiştir. Meydan okuma-beceri dengesi ve konsantrasyon da akış durumunun güçlü öncülleri olarak bulunmuştur. Akış deneyimi ile yaşam doyumunu arasındaki deneyim doyumunu yoluyla doğru ve dolaylı ilişkileri olduğu da yapılan çalışmada belirlenmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Sinop'u son üç yılda ziyaret eden toplam turist sayısı konaklama tesisi, müze ve ek olarak kayıt altına alınmayan tahmini ziyaretçi sayıları birleştirilerek belirlenmiş ve 100.000'in üzerinde olduğu kayıtlara geçmiştir (Sinop Valiliği, 2022). Çok sayıda insan tarafından denizi, tarihi mekânları ve tabiat parklarıyla genellikle yaz aylarında ziyaret edilen Sinop'u yılın her döneminde turistik bir cazibe merkezi haline getirmek için alternatif turizm çeşitlerinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Önemli macera turizmi türlerinden biri olan yamaç paraşütünün Sinop ili için önemli bir alternatif turizm çeşidi olabileceği düşünülmektedir. Çünkü münferit olarak Sinop şehrindeki belirli bölgelerde yamaç paraşütü faaliyetlerinin gerçekleştirildiği bilinmektedir. Bu çalışmada Sinop ilinin destinasyon özellikleri açısından yamaç paraşütüne uygunluğunu saptamak ve destinasyonda yaşanan yamaç paraşütü turizmi deneyimlerini derinlemesine incelemek amaçlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırma, coğrafi olarak Sinop ilini içermektedir; bu il, araştırmanın odak bölgesini oluşturmaktadır. Çalışma, ilin yamaç paraşütü potansiyeli ve yamaç paraşütü deneyimleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu kapsam içerisinde, yamaç paraşütü ile uğraşan bireyler, araştırmanın ana evrenini oluştururken, örneklem ise bu evrenin bir temsilini sunmaktadır.

Çalışmanın evrenini Sinop ilinde daha önce yamaç paraşütü yapmış pilotlar oluşturmaktadır. Evrenin tamamına zaman ve maliyet açısından ulaşmak mümkün olmadığı için örnekleme yoluna gidilmiştir. Evreni oluşturan birimlere erişmenin zor olduğu veya evren hakkındaki bilgilerin (büyüklük ve bilgi derinliği vb.) eksik olduğu durumlarda kullanılan kartopu örnekleme tekniği kullanılmıştır (Patton, 2005).

Bu çerçevede, ilk olarak Sinop Havacılık Kulübü başkanıyla iletişim kurulmuş ve kulüp başkanı daha

önce Sinop'ta yamaç paraşütü yapmış olan diğer üyelerin bilgilerini araştırmacılarla paylaşmıştır. Bu yönlendirmeler sayesinde, daha önce Sinop ilinde yamaç paraşütü deneyimi yaşamış olan 11 kişiye ulaşılmıştır. Bu 11 yamaç paraşütçü, araştırmanın örneklemini oluşturmuş ve çalışmanın odak noktasını temsil etmiştir

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniklerinden standartlaştırılmış açık uçlu görüşme tekniği (Ocak, 2019) benimsenmiştir. Destinasyon özelliklerinin değerlendirilebilmesi için Buhali's'in (2000) turistik destinasyonların genel özellikleri 6A sistemi göz önüne alınarak altı soru, pilotların yaşadığı turizm deneyimlerinin tespiti amacıyla Pine ve Gilmore'nin (1998) 4E deneyim modeline uygun olarak dört soru hazırlanmıştır. Görüşme soruları hazırlanırken soruların evet-hayır şeklinde cevaplanmayı mümkün kılmamasına özen gösterilmiş ve soruları daha anlaşılır kılmak adına bazı sondalar eklenmiştir.

Yazarlar tarafından hazırlanan görüşme soruları daha önce nitel araştırma yapmış iki akademisyen ile paylaşılarak soruları değerlendirmeleri istenmiştir.

Sorular açık ve anlaşılır bulunduğu için bir paraşütçü ile pilot görüşme gerçekleştirilmiş ve sorular son şeklini almıştır. Toplam on sorudan oluşan bir görüşme formu hazırlanmıştır. Bu sorular öncesinde katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmek amacıyla yaş, eğitim durumu, meslek, gelir ve medeni durumları sorulmuştur. Ardından bireylerin geçmiş yamaç paraşütü tecrübelerini öğrenebilmek amacıyla daha önce yamaç paraşütü yaptığı yerler, hangi aylarda yaptığı, bireysel/grup olarak mı yaptığı ve yamaç paraşütü eğitimi alıp almadığına dair dört soru yöneltmiştir.

Araştırma kapsamında Sinop ilinde daha önce yamaç paraşütü yapmış 11 pilot ile görüşülmüştür. Görüşmelerin tamamı ikinci yazar tarafından yapılmıştır. Görüşme öncesi katılımcılara aydınlatılmış onam formu imzalatılmış, Sinop Üniversitesi Etik Kurul Biriminden gerekli izinler alınmıştır.

Görüşmelere ilişkin detaylı bilgiler Tablo 2'de sunulmuştur. Görüşmelerden yalnızca ikisi yüz yüze gerçekleştirilirken diğer katılımcıların yanıtları çevrim içi ortam aracılığıyla Google Forms üzerinden alınmıştır. Yüz yüze görüşme yapılan katılımcıların beyanları alınarak görüşmelerde ses kaydı alınmıştır.

Tablo 1. Görüşme Soruları

-
- 1- Sinop'un coğrafi yapısı, iklimi, doğal alanları, kültürel ve tarihi çekiciliklerini yamaç paraşütü açısından nasıl buluyorsunuz?
 - 2- Yamaç paraşütü yapmak amacıyla Sinop şehrine ulaşımın ya da şehirden yamaç paraşütü yapılan alanlara ulaşımın durumunu nasıl değerlendirirsiniz?
 - 3-Sinop'taki konaklama imkânlarını (çeşitliliği, kalitesi, fiyatı) ve yiyecek-içecek imkânlarını (çeşitliliği – fastfood, yerel mutfak vb.-, kalitesi, fiyatı) yamaç paraşütü öncesi, esnası ve sonrası açısından nasıl değerlendirirsiniz?
 - 4a-Sinop'ta yamaç paraşütüne dair aracı kuruluşlar ve/veya turizm otoriteleri tarafından sunulan önceden hazırlanmış paket turların durumu hakkında bilgi verir misiniz?
 - 4b-Sinop'ta yamaç paraşütü dışında aracı kuruluşlar ve/veya turizm otoriteleri tarafından sunulan önceden hazırlanmış paket turların durumu hakkında bilgi verir misiniz?
 - 5-Sinop yamaç paraşütü öncesinde ya da sonrasında ihtiyaç duyacağınız hangi aktiviteleri (alışveriş, eğlence, plaj, su sporları, çeşitli macera sporu olanakları, at binme, tiyatro, konser vb.) ne ölçüde karşılamaktadır?
 - 6- Sinop'ta yamaç paraşütünü destekleyen yardımcı hizmetlerin (güvenlik, sağlık, iletişim vb.) durumu hakkında bilgi verir misiniz?
 - 7- Sinop'ta yamaç paraşütü yaparken heyecan, eğlence, adrenalin vb. duygulardan hangisini, özellikle nerede ve nasıl hissettiniz?
 - 8- Sinop'ta yamaç paraşütü yaptıktan sonra yeni bilgiler öğrendiniz mi, bu deneyim sizi daha bilgili hale getirdi mi? Nasıl?
 - 9- Yamaç paraşütü sırasında gördüğünüz çevre/manzarayı nasıl tanımlarsınız? Bu manzara deneyiminizi güçlendirdi mi?
 - 10- Yamaç paraşütü sırasında zamanı unutup farklı dünyalara daldınız mı? Nasıl hissettiniz?
-

Bu ses kayıtları katılımcıların rıza onaylarına istinaden saklanmaktadır. Görüşmelerin tamamı 2023 yılı Mayıs ayı içerisinde yapılmıştır. Bulguların yorumlanması açısından kolaylık sağlaması sebebiyle katılımcılar K1, K2 şeklinde kodlanmıştır. Görüşme kayıtları ve yanıtlar dikkatlice dinlenerek ve okunarak, katılımcıların verdiği cevaplar belirli kategorilere ve temalara göre kodlanmıştır. Katılımcıların belirttiği ana konular ve önemli noktalar tanımlanmış ve bu bilgiler çalışmada sunulmuştur.

Öncelikle katılımcıların demografik özelliklerine dair bilgiler Tablo 3'te sunulmuştur. Katılımcıların tamamı erkek olup en genç yamaç paraşütü pilotu 24, en tecrübeli pilot ise 54 yaşındadır. Katılımcıların medeni durumlarına bakıldığında altı katılımcı evli, beş katılımcı ise bekar. Katılımcıların yaşları 35-47 aralığında iken iki kişi 35 yaşındadır. Katılımcıların biri ortaokul mezunu, sekizi lisans ve ikisi yüksek lisans mezunudur.

Tablo 2. Görüşmelere İlişkin Bilgiler

Katılımcı Kodu	Tarih	Görüşme Türü
K1	12.05.2023	Yüz yüze
K2	16.05.2023	Yüz yüze
K3	18.05.2023	Çevrim içi
K4	18.05.2023	Çevrim içi
K5	18.05.2023	Çevrim içi
K6	18.05.2023	Çevrim içi
K7	18.05.2023	Çevrim içi
K8	19.05.2023	Çevrim içi
K9	19.05.2023	Çevrim içi
K10	19.05.2023	Çevrim içi
K11	20.05.2023	Çevrim içi

Geçerlilik ve Güvenilirlik

Araştırmada geçerliği sağlamak için Lincoln ve Guba'nın (1985) önerdiği adımlar izlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 279; 282). İç geçerliliği sağlamak için farklı demografik özelliklere sahip katılımcılar araştırmaya dâhil edilmiş ve çoklu gerçekliklere ulaşmaya çalışılmıştır. Dış geçerliliği sağlamak adına araştırmada hem genele hem de özele ait bilgilere ulaşmaya çalışılmıştır. Güvenilirliğin tespitinde ise LeCompe ve Goetz (1982) tarafından önerilen adımlar dikkate alınmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 273-275). İç güvenilirliği sağlamak adına veriler doğrudan alıntılar ile sunulmuştur. Bulgular iki yazar tarafından karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve açık, anlaşılır olmayan ya da ilgisiz olan cevaplar dâhil edilmemiştir. Görüşme soruları hazırlanırken literatürde kabul görmüş iki temel kavramsal çerçeve rehber alınmıştır. Dış güvenilirlik açısından tüm katılımcılar, görüşme ortamları, verilerin kaydedilme biçimi açık bir şekilde belirtilmiştir.

BULGULAR

Görüşmeler sonucunda ortaya çıkan verilerin analizinde hem özele hem de genele dair bilgi sahibi olabilmek amacıyla önce genelden özele inilmiş, ardından özelden genele gidilerek genel çıkarımlar yapılmıştır.

Katılımcıların tamamı farklı sektörlerde çalışmaktadır. Üç katılımcı eğitim sektöründe, üç katılımcı kamuda memur olarak, iki katılımcı özel sektörde, üç katılımcı kendi işletmelerinde çalışmaktadır. Katılımcılar içerisinde diğerlerine oranla en düşük aylık gelire K10 ve K11 kodlu katılımcılar sahipken yedi katılımcının aylık geliri 15.000-20.000 TL aralığındadır. İnşaat sektöründe çalışan K7 ve spor salonu sahibi K8 kodlu katılımcıların ise aylık geliri 40.000 TL ve üzerindedir.

Katılımcıların yamaç paraşütü tecrübeleri ve eğitimlerine ilişkin bilgiler Tablo 4'te sunulmuştur. Tüm katılımcıların daha önce Karadeniz'in farklı illerinde yamaç paraşütü yaptığı saptanmıştır. Katılımcıların hepsi Sinop'ta yamaç paraşütü yapmıştır. Bunun dışında dokuz katılımcı Samsun'da, yedi katılımcı Bolu'da yamaç paraşütü yapmıştır. Bunlara ek olarak Amasya, Düzce, Kastamonu, Ordu, Sakarya, Tokat ve Trabzon daha önce yamaç paraşütü yapılan Karadeniz bölgesi şehirleri arasındadır. Karadeniz bölgesinden sonra pilotlar tarafından tercih edilen ikinci önemli bölge Ege bölgesidir. Beş katılımcı Ege bölgesinde yer alan Muğla ili ilçelerinde, iki katılımcı ise Denizli'de yamaç paraşütü yaptığını ifade etmiştir. Ege bölgesi ardından pilotların tercih ettiği bir diğer bölge Akdeniz bölgesidir. Katılımcı pilotlardan **üçü** (K5, K7, K8) Antalya'da, K5

Tablo 3. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Medeni Durum	Yaş	Eğitim Durumu	Aylık Gelir (TL)	Meslek
K1	Erkek	Evli	54	Yüksek Lisans	19000	Öğretim Görevlisi
K2	Erkek	Evli	52	Lisans	17000	Memur
K3	Erkek	Bekar	35	Lisans	15000	Serbest Meslek
K4	Erkek	Evli	45	Lisans	17000	Astsubay
K5	Erkek	Evli	39	Lisans	15000	Sağlık Memuru
K6	Erkek	Evli	46	Lisans	15000	Öğretmen
K7	Erkek	Evli	41	Ortaokul	40000	İnşaat-Turizm
K8	Erkek	Bekar	24	Lisans		Mühendis
K9	Erkek	Bekar	44	Lisans	40.000-60.000	Spor salonu sahibi
K10	Erkek	Bekar	46	Lisans	9700	Dalgıç
K11	Erkek	Bekar	35	Yüksek lisans	8000	Antrenör

aynı zamanda Kahramanmaraş'ta, K8 ise Adana'da yamaç paraşütü yapmıştır. Pilotlar tarafından yamaç paraşütü yapılan bir diğer bölge İç Anadolu bölgesi olup

Ankara, Aksaray ve Eskişehir illerinde atlayış yapıldığı ifade edilmiştir. Yalnızca K1 kodlu katılımcı Kıbrıs ve Nepal ile ülke sınırları dışında da yamaç paraşütü yapmıştır.

Tablo 4. Katılımcılara İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler

Katılımcı Kodu	Yamaç paraşütü yapılan yerler	Yamaç paraşütü yapılan aylar	Yapılış şekli	Yamaç paraşütü eğitimi alınan yer
K1	Aksaray, Amasya, Ankara, Bolu, Denizli, Kıbrıs/Girne, Muğla/Fethiye, Nepal, Sinop	Tüm aylarda	Grup	THK
K2	Ankara, Bolu, Düzce, Muğla/Fethiye, Sakarya, Samsun, Sinop	Tüm aylarda	Grup	THK
K3	Samsun, Sinop	Kış ayları hariç tüm aylar	Grup	Bafra Havacılık
K4	Bolu, Samsun, Sinop, Şırnak	Yaz	Bireysel	THK
K5	Adıyaman, Antalya, Denizli, Erzincan, Kahramanmaraş, Malatya, Muğla, Ordu, Samsun, Sinop, Tokat, Trabzon	Tüm aylarda	Grup ve Bireysel	THK
K6	Bolu, Kastamonu, Samsun, Sinop	Tüm aylarda	Grup ve bireysel	Sinop Sportif Havacılık Kulübü
K7	Antalya/Alanya, Bolu Muğla/Fethiye, Samsun, Sinop	Hava müsaade ettiği sürece	Grup ve bireysel	THK
K8	Adana, Antalya/Alanya, Bolu, Eskişehir/İnönü, Muğla/Ölüdeniz, Sakarya/Serdivan	Kış ayları dışında diğer aylar	Grup	THK
K9	Samsun, Sinop	Yaz-Sonbahar aylarının tamamı	Grup	THK
K10	Bolu, Samsun, Sinop	Yaz ve bahar aylarında	Grup	Samsun Yamaç Paraşütü Kulübü
K11	Samsun, Sinop	Yaz ve bahar aylarında	Grup	Sinop Sportif Havacılık Kulübü

Tablo 5. Katılımcı Cevapları Doğrultusunda Oluşturulan Anahtar Kelimeler

Soru No	Anahtar Kelimeler/İfadeler	Katılımcı Kodları	En çok tekrarlanan anahtar kelimeler/ ifadeler	
1	a +	Harika / muhteşem	K1, K2, K3, K6, K9, K10	1a (6)
	b +	Olumlu / gayet uygun	K5, K11	1b (2)
	c +	Doğal güzellikler	K4, K7	1c (2)
	d +	Coğrafi özellikler	K8	1d (3)
2	a +	Tepelere ulaşım rahat	K8	2a (1)
	b +	Ulaşım sorunu yok	K6	2b (1)
	c +	Ulaşılabilirlik açısından kolay	K9	2c (1)
	d -	Özel araçla ulaşım mümkün	K1, K2, K4, K5	2d (4)
	e -	Daha iyi olabilir	K3, K7	2e (2)
	f -	Zor/kısıtlı	K10, K11	2f (2)
3	a +	Kalite ve fiyat uygun, çeşit az	K8	3a (1)
	b +	İmkanlar yeterli	K5	3b (1)
	c -	Pahalı / Yüksek	K1, K2, K3, K4, K6, K9, K11	3c (6)
	d -	İmkanlar yetersiz	K10	3d (1)
4a	a +	Havacılık kulübü var	K1, K2, K3, K9, K10, K11	4a (6)
	b -	Yok	K5, K6	4b (2)
4b	a +	Var	K4	4a (1)
	b -	Yok	K1, K2, K5, K9, K11	4b (4)
	c -	Bilgim yok	K8, K10	4c (2)
5	a +	Su sporları	K1, K2, K3, K4, K6, K8	5a (6)
	b +	Doğa sporları	K5, K6, K8	5b (3)
	c +	Karşılıyor	K7, K9	5c (2)
	d -	Karşılmıyor	K5, K10, K11	5d (3)
6	a +	Tüm Kurumlar	K9	6a (1)
	b +	Sinop Sportif Havacılık Kulübü	K1, K2, K3, K5, K7	6b (5)
	c -	Yok	K4, K6, K8, K10, K11	6c (5)
7	a +	Adrenalin	K1, K2, K3, K6, K8, K9	7a (5)
	b +	Heyecan	K8, K10, K11	7b (3)
	c +	Eğlence	K8, K9	7c (2)
	d +	Korku	K11	7d (1)
	e +	Karlıtepe'de	K3, K4	7e (2)
	f +	Adabaşı'nda	K10	7f (1)
	g +	Gerze Yelkentepe ve Karlıtepe'de	K4	7g (1)
8	A +	Deneyim	K1, K2, K3, K4, K5, K8	8a (6)
	b +	Tecrübeli insanlarla uçuş	K6, K7, K9	8b (3)
	c +	Korkuyu bastırma	K11	8c (1)
	d +	Tecrübenin önemi	K10	8d (1)
	e +	Bilgi paylaşımı	K6, K9	8e (2)
9	a +	Harika	K1, K2, K4	9a (3)
	b +	Mükemmel	K10	9b (1)
	c +	Özgür hissettiren manzara	K9	9c (1)
	d +	Deniz manzarası	K3, K5, K7	9d (3)
	e +	Doğa	K3, K7, K8, K11	9e (4)
10	a +	Daldım	K1, K2, K3, K4, K5, K7	10a (6)
	b +	Farklı	K10	10 b (1)
	c +	Rahatlama	K8	10c (1)
	d +	Özgür	K9	10d (1)
	e -	Dalmadım	K11	10e (1)

Yamaç paraşütü yapılan aylara ilişkin verilen cevaplarda dört katılımcı yıl boyunca yamaç paraşütü yaptığını belirtirken iki katılımcı kış ayları hariç tüm aylarda, üç katılımcı yaz ve bahar aylarında, bir katılımcı yaz ayında, bir katılımcı da hava müsaade ettiği sürece yamaç paraşütü yaptığını belirtmiştir. Yamaç paraşütünü bireysel mi yoksa grup olarak mı yapıyorsunuz sorusuna verilen cevaplara göre yedi katılımcının yamaç paraşütünü grup olarak yaptığı, üç katılımcının hem grup olarak hem de bireysel yaptığı, yalnız bir katılımcının yamaç paraşütünü bireysel olarak yaptığı saptanmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğunun yamaç paraşütü eğitimlerini Türk Hava Kurumu'ndan (THK) aldıkları, dört katılımcının ise eğitimini bölgedeki havacılık kulüplerinden aldıkları belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında katılımcılara literatür temel alınarak oluşturulan 10 standartlaştırılmış açık uçlu soru yöneltilmiştir. Katılımcıların verdiği cevaplar herhangi bir program kullanılmadan, sık tekrarlanan anahtar ifadeler ya da kelimeler doğrultusunda değerlendirilmiştir. Verilen yanıtlar içerisinde olumlu olanlar +, olumsuz olanlar - işareti konarak gösterilmiş ve alfabetik sırayla sıralanmıştır (a, b, c).

Katılımcıların 1. soru olan "Sinop'un coğrafi yapısı, iklimi, doğal alanları, kültürel ve tarihi çekiciliklerini yamaç paraşütü açısından nasıl buluyorsunuz?" hakkındaki düşüncelerine ilişkin dört anahtar ifade ortaya konmuştur. Bu ifadelerden tamamı olumludur. En sık tekrarlanan ifade ise Sinop'un coğrafi yapısı, iklimi, doğal alanları, kültürel ve tarihi çekiciliklerinin yamaç paraşütü açısından harika ve muhteşem bir yer olduğu görüşüdür. Soruya ilişkin K1 "... Sinop yamaç paraşütü potansiyeli açısından son derece uygun, denizden rüzgârın stabil, kesintisiz gelmesi yamaç paraşütü açısından son derece önemli ve değerli, bu sporda önemli olan rüzgârın belirli bir aralıkta kesintisiz gelmesi. Sinop'ta hem yamaç paraşütü yapılıp hem kamp yapabiliriz hem tarihi dokuyu gezip yamaç paraşütü yapabiliriz, hem denize girip 10 dakika mesafede çıkıp uçuşlarımızı gerçekleştirebiliriz, her şekilde doğa, kültürel uyum bakımından Sinop her şeyiyle mükemmel bir yer ..." demiştir. K5 ve K11 soruya olumlu ve gayet uygun derken, K4 ve K7 doğal güzellikler açısından çok güzel bir yer olduğunu, K8 ise coğrafi özellikler açısından Sinop'un sayılı yerler arasına girebileceğini belirtmiştir.

2. soru olan "Yamaç paraşütü yapmak amacıyla Sinop şehrine ulaşımın ya da şehirden yamaç paraşütü yapılan alanlara ulaşımın durumunu nasıl değerlendirirsiniz?" sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda toplam altı anahtar kelime/ifade tespit edilmiştir. Verilen cevaplara istinaden K8 yamaç paraşütü yapılan tepele ulaşımın rahat olduğunu, K6 herhangi bir ulaşım sorununun olmadığını, K9 ulaşılabilirlik açısından kolay

bir yer olduğunu belirtmiştir. Ancak bunlar içerisinde en sık tekrarlanan K1, K2, K4, K5 tarafından dile getirilen yamaç paraşütü yapılacak alanlara özel araçla ulaşımın mümkün olduğudur. K3 ve K7 ulaşım açısından daha iyi olabileceğini ifade ederken K10 ve K11 yamaç paraşütü yapılacak olan alana ulaşımın zor olduğunu ifade etmiştir. Soruya ilişkin K1 "Sinop'a uçak veya otobüs ile çok rahat gelebilir birisi, ada da bulunan Şahin Tepesi'nde yamaç paraşütü yapacaksa son derece rahat yürüyerek bile çıkabilir şehir merkezinden, diğer taraflara ise bir yere kadar özel ulaşım araçlarıyla ya da bir kordine kurularak gitmek zorunda, tek başına gitme şansı yok bir aracı olmazsa..." demiştir. K2 ise soruya ilişkin "Sinop Sportif Havacılık Kulübü ile iletişim kurarlarsa, bizler her zaman onlara yardımcı oluruz, her zaman onları oraya sevk ve idare ederiz" şeklinde belirtmiştir.

3. soru olan "Sinop'taki konaklama, yiyecek içecek imkânlarını (çeşitliliği, kalitesi, fiyatı) yamaç paraşütü öncesi, esnası ve sonrası açısından nasıl değerlendirirsiniz?" sorusuna verilen yanıtlar dört başlık altında toplanmış, K5 imkanların yeterli olduğunu ifade ederken, K8 kalite ve fiyat açısından uygun olduğunu ama çeşidin az olduğunu belirtmiştir. En sık tekrarlanan K1, K2, K3, K4, K6, K9, K11 tarafından dile getirilen sunulan imkanların pahalı veya yüksek olduğudur. K10 ise diğerlerinden ayrılarak doğrudan imkanların yetersiz olduğuna değinmiştir. K7 ve K8 ise bu soruya cevap vermemiştir. Soruya ilişkin K2 görüşlerini "Konaklama imkanları Sinop'ta çok ama fiyatlar zamana göre pahalı olabilir ama yine de neye göre kime göre pahalı olduğu değişkenlik gösterir, Sinop'a gelen yamaç paraşütçüleri kalacak yer aramak yerine her yerde çadır kamp kurabilirler." şeklinde belirtmiştir.

Katılımcılara 4. soruda "Sinop'ta yamaç paraşütüne dair aracı kuruluşlar ve/veya turizm otoriteleri tarafından ve yamaç paraşütü dışında aracı kuruluşlar ve/veya turizm otoriteleri tarafından sunulan önceden hazırlanmış paket turların durumu hakkında bilgi verir misiniz?" şeklinde iki farklı soru yöneltilmiş, ilk soruya verilen cevaplar neticesinde K1, K2, K3, K9, K10, K11 aracı kuruluş olarak Havacılık Kulübü'nün yamaç paraşütü faaliyetleri yürüttüğünü, K5, K6 ise önceden hazırlanmış paket turların olmadığını söylemişlerdir. Bu soruya ilişkin K4, K7, K8'in herhangi bir cevabı yoktur. İkinci soruya verilen cevaplara istinaden K1, K2, K5, K9, K11 yamaç paraşütü dışında aracı kuruluşlar tarafından sunulan paket turların bulunmadığını ifade ederken K4 sadece Havacılık Kulübü'nün olduğunu, K8 ve K10 ise bilgilerinin olmadığını belirtmişlerdir. Bu soruya K3, K6 ve K7 cevap vermemiştir. K2 soruya ilişkin "Sinop'ta yamaç paraşütü gelişme aşamasında, altyapı çalışmalarımız sürüyor, tepe tescillerinden sonra turizm otoriteleri ile gerekli bağlantıları kuracağız, tandem uçuşlarla ilgili de bağlantı kuracağız, altyapılar

hazırlandıktan sonra bir potansiyel kuracağız ve bunu tüm sektörlerle buluşturacağız” şeklinde düşüncesini belirtmiştir.

5. “Sinop yamaç paraşütü öncesinde ya da sonrasında ihtiyaç duyacağımız hangi aktiviteleri (alışveriş, eğlence, plaj, su sporları, çeşitli macera sporu olanakları, at binme, tiyatro, konser vb.) ne ölçüde karşılamaktadır?” sorusuna K1, K2, K3, K4, K6, K8 yaz aylarında su sporları, plaj aktiviteleri mevcut derken; K5, K6, K8 doğal ortamda kamp, doğa yürüyüşü gibi doğa sporları yapma imkânı olduğunu belirtmişlerdir. K7 ve K9 genel anlamda yeterli olanakların olduğunu ve ihtiyacı karşıladığını söylemiştir. K5, K10, K11 ise çok fazla aktivenin olmadığını, ilin beklentilerini karşılamadığı ifade etmiştir. Soruya ilişkin K5 “Yaz mevsimi dışında bir etkinlik yok doğal güzellikler gezilebilir” ifadesini kullanmıştır. Ayrıca K2 “Yüzme, kamp yapma, trekking gibi ihtiyaçları karşılayabilir fakat sinema, tiyatro gibi sosyal imkanlar yok maalesef. Bu aktiviteler bana göre yamaç paraşütü için önemli değil, ben yamaç paraşütü için gittiğimde gözüm orda hiçbir şeyi görmüyor, tamamen ve tamamen uçmak istiyorum diğer sunulan imkanlar benim için çok önemli değildir.” demiştir.

6. soruda “Sinop’ta yamaç paraşütünü destekleyen yardımcı hizmetlerin (güvenlik, sağlık, iletişim vb.) durumu hakkında bilgi verir misiniz?” şeklinde bir soru yöneltilmiş; K1, K2, K3, K5, K7 Sinop Sportif Havacılık Kulübü’nün yardımcı olduğunu, K9 ise ihtiyaç duyulduğunda tüm kurumların yardımcı olduğunu belirtmiştir. K4, K6, K8, K10, K11 ise bu soruda yamaç paraşütünü destekleyen yardımcı hizmetlerin olmadığını söylemiştir. Soruya ilişkin K1 “... gerek Emniyet Birimleri gerek Valilik gerek Özel İdare gerek Belediye, yamaç paraşütü konusunda desteklerini ve iyi niyetlerini bildiriyorlar, bu nedenle tüm kurum ve kuruluşların desteğini alacağımıza inanıyoruz...” derken K2 “Festivallerde doğal olarak güvenlik, sağlık veya diğer birimler katkı sağlayacaktır fakat grup halinde yaptığımız bir yamaç paraşütü organizasyonunda sağlık ve güvenlik birimlerini çağırarak o birimlerin işlerini aksatacağı için biz Sinop Sportif Havacılık Kulübü olarak her türlü önlemi alıyor ve gereken desteği veriyoruz.” demiştir.

7. “Sinop’ta yamaç paraşütü yaparken heyecan, eğlence, adrenalin vb. duygulardan hangisini, özellikle nerede ve nasıl hissettiniz?” sorusuna K1, K2, K3, K6, K8, K9 adrenalin derken, K8, K10, K11 heyecan, K8, K9 eğlence, K11 korku hissettiğini söylemiştir. K3, K4 adrenalinli Karlıtepe’de yamaç paraşütü yaparken, K4 Gerze Yelkentepe ve Karlıtepe’de yamaç paraşütü yaparken, K10 ise Adabaş’ında adrenalin hissettiğini söylemiştir. K8, K9 “Her defasında tepede kanadı açmaya başladığım andan yere inişe kadar adrenalin hissediyorum.” demiştir. K10 Adabaş’ında heyecan hissettiğini, K11 ise

uçuşun her anında korku ve heyecan hissettiğini belirtmiştir. Soruya ilişkin K2 “...Yamaç paraşütü yaparken heyecan, eğlence, adrenalin hepsini hazırlıktan inişe kadar hissediyorum, her zaman. Uçsak da uçamasak da orda hazır beklememiz bile yetiyor bizim için. Belki bunaldığımız belki sıkılıyorz ama her an uçabileceğimizin hissi bize yetiyor. Kalkış anı ayağımız yerden kesildiği anda heyecan başlıyor ve Sinop ayağımızın altındaymış gibi hissediyorsunuz, kuş oluyorsunuz adeta ve kanadınızı açmış süzülüyormuşsunuz gibi hissediyorsunuz...” demiştir.

8. soru olan “Sinop’ta yamaç paraşütü yaptıktan sonra yeni bilgiler öğrendiniz mi, bu deneyim sizi daha bilgili hale getirdi mi? Nasıl?” sorusuna K1, K2, K3, K4, K5, K8 Sinop’ta yamaç paraşütü yapmanın kendilerine deneyim kazandırdığı şeklinde yanıt vermiş, K6, K7, K9 tecrübeli insanlarla uçuş imkânı sağladığını, K6, K9 bilgi paylaşımı sağladığını, K10 tecrübenin önemini anlamayı sağladığını, K11 korkuyu bastırmayı öğrendiğini söylemiştir. Soruya ilişkin K6 “...Samsun’a her gidişimde ve Sinop’ta benden daha tecrübeli insanlarla her defasında uçuşa gittiğimde...Bu sporda egolu insan sayısı çok az herkes bilgisini paylaşıyor...” demiştir. K2 ise “...Tepelerden bakıyorduk, uçaktan inerken bakıyorduk ama tepe artı 200-300 metreden hem bulutu hem Sinop’u hem Gerze’yi bu şekilde görmemiştik ayrıca denizde, sahilde gezerken Sinop’un rüzgarını hissediyorduk ama Sinop rüzgarını biraz yüksekte daha iyi hissettik. Doğasını, ormanını, denizini aradaki renk farklılıklarını yukarıdan daha iyi gördük, Google earth de incelemiş gibi Sinop’u havadan inceleme şansını elde ettim.” demiştir.

9. soruda “Yamaç paraşütü sırasında gördüğünüz çevre/manzarayı nasıl tanımlarsınız? Bu manzara deneyiminizi güçlendirdi mi?” ifadesi yöneltilmiş, K1, K2, K4 manzaranın ya da çevrenin harika olduğunu, K10 mükemmel olduğunu, K9 özgür hissettirdiğini söylerken K3, K5, K7 deniz manzarasına K3, K7, K8, K11 ise doğa manzarasına vurgu yapmıştır. K6 ise bu soruya cevap vermemiştir. Soruya ilişkin K1 “...Yeşil ve maviyi bu kadar ahenk içinde daha önce görmemiştim. Sorgundan kalkıp 200 metro yapınca, Erfelek tarafına doğru da görme şansım oldu ve ormanın denizle bütünleşmiş halini görüyorsunuz direkt olarak inanılmaz keyif ve manzara...”, K8 “...Ölüdeniz ve Alanya’dan sonra bence Türkiye’nin en güzel manzarası Sinop’ta bulunmakta...” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir. K9 ise gördüğü manzarayı “...Özgür hissettiren tamamen sana aitmiş gibi bir manzara...” olarak tanımlamıştır.

10. soruda “Yamaç paraşütü sırasında zamanı unutup farklı dünyalara daldınız mı? Nasıl hissettiniz?” sorusu yöneltilmiş K1, K2, K3, K4, K5, K7 farklı dünyalara daldım derken, K8 psikolojik olarak rahatlama yarattığını, K10 ise yaşanan duygunun çok farklı oldu-

ğunu belirtmiştir. K9 yamaç paraşütü sırasında zamanı unutup yalnızca uçuşa odaklandığından, kendisini uçuş esnasında çok özgür hissettiğinden bahsetmiştir. K11 ise farklı dünyalara daldığını çünkü korktuğunu bu yüzden yalnızca uçuşa odaklandığını belirtmiştir. Zamanı unutmama anını K2 “Uçuş esnasında zamandan bağımsızlaşıyorsunuz, zaman kavramını unutuyorsunuz, uçuştan önce oğlum bende uçacağımı baba unutmam dedi, son anda fark ettim, birkaç kez telsizle anons etmiş olmasına rağmen erken inmeyi unuttum, aşağıda beni beklemiş çünkü ben inince aynı kanatlarla uçacaktı.” şeklinde ifade etmiştir. K8 ise “Yamaç paraşütü sporunun havalandıktan itibaren hiçbir dikkatsizliği tolere etmediği için gündelik yaşantıdaki sorunları ve düşünceleri bir kenara bırakıp kendi kendinize kalmanızda yardımcı olmasının psikolojik olarak rahatlama yarattığı düşüncesindeyim. Bu rahatlama sayesinde de yaşanan heyecan, zevk, adrenalin en üst düzeyde yaşanmaktadır.” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yamaç paraşütü sporu gittikçe ilgi çeken bir spor olmakla birlikte sporun yerel topluluktaki konumuna, yamaç paraşütçülerine sağlanan imkanlara ve bölgenin güvenlik bileşenlerine bağlı olarak turizm gelişimi için bir fırsat olarak görülmektedir (Mekinc ve Mušič, 2016). Sinop sahip olduğu imkanlar dahilinde yamaç paraşütü açısından gelişime açık bir destinasyon potansiyeline sahiptir. Bu nedenle bu çalışmada Sinop’un yamaç paraşütü potansiyeli destinasyon özellikleri ve katılımcıların deneyimleri açısından değerlendirilmeye çalışılmıştır. Çalışmaya 24-54 yaş aralığında farklı meslek gruplarından 11 erkek pilot katılmıştır. Katılımcıların öncelikli olarak Karadeniz, ardından Ege, Akdeniz ve İç Anadolu bölgelerinde yamaç paraşütü faaliyetine katıldığı, bu faaliyeti sıklıkla tüm aylarda grup olarak gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Tüm katılımcılar eğitimlerini Türk Hava Kurumu veya buna bağlı havacılık kuruluşlarından aldığını ifade etmiştir.

Görüşmeye katılan pilotlar tarafından Sinop ilinin coğrafi yapısı, iklimi, doğal alanları, kültürel ve tarihi özellikleri açısından çekici bir destinasyon niteliğine sahip olduğu söylenebilir. Başka şehirlerden Sinop’a ve şehir içerisinde yamaç paraşütü yapılan alanlara ulaşılabilirlik konusunda katılımcılardan gelen yanıtlar, ulaşımın genellikle özel araçlarla mümkün olduğunu göstermektedir. Sinop’un Karadeniz Bölgesi’nin en uzak ucunda yer alması sebebiyle nispeten dezavantajlı sayılabilecek coğrafi konumu ve nüfusunun azlığı, genel anlamda diğer şehirlerden Sinop’a ulaşımı zorlaştırabilmektedir. Havayolu ile şehre ulaşım yaz ve kış aylarında sadece bir havayolu ile İstanbul’dan günde bir kez olarak gerçekleşmekte (Türk Hava Yolları, 2023), karayolu ile ulaşım belirli kentlerden kalkan otobüs-

ler ile sağlanmakta (obilet.com, 2023), denizyolu ve tren ile şehre ulaşım mümkün olmamaktadır. Şehir içerisinde yamaç paraşütü yapılacak alanlara ulaşım konusunda ise katılımcılar Sinop Sportif Havacılık Kulübü’nün araç temini ve diğer konularda yardımcı olacağını belirtse de şehre daha kolay ulaşabilmek adına bu durum turistlerin ya da pilotların özel araçlarla seyahat etmesi yönünde psikolojik bir baskı yaratacağı açıktır. Bu sebeple özellikle şehir içinde gelen ziyaretçilere yardımcı olursa da şehre düzenlenen hava ve karayolu seferlerinin artırılması destinasyonu daha ziyaret edilebilir hale getirecektir.

Sinop’taki konaklama, yeme-içme imkanları, kalitesi ve çeşitliliği, seyahat araçlarının sunduğu hizmetler konusunda katılımcıların görüşleri genel anlamda olumsuz bulunmuştur. Katılımcıların çoğu fiyatları yüksek bulmaktadır. Sinop’un sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel güzellikler turizm otoriteleri tarafından planlı bir şekilde yönetilmemektedir. Yaz aylarında gelen turist yoğunluğunu şehir taşıyamamakta, sınırlı sayıda konaklama tesisinde yer bulamayan turistler pansiyon veya günübirlik kiralanan evlere yönelmektedir. Özellikle yaz aylarında işletmeler gelen turist yoğunluğundan dolayı fiyatları yükseltmekte bu da şehir imajını olumsuz etkilemektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun da belirttiği üzere Sinop pahalı bir şehir olarak bilinmekte, sunulan imkanların çeşitliliğinin az olduğu düşünülmektedir. Kamu eliyle ya da özel girişimler vasıtasıyla imkanların artırılması hem çeşitliliği sağlayacak hem de rekabet ortamını harekete geçirecektir. Daha fazla imkana sahip olan turist farklı bir tesisi tercih edebileceği için işletmeler daha kaliteli hizmet sunmaya çalışacak ve rekabette ayakta kalabilmek adına daha düzgün bir fiyatlandırma politikası benimseyecektir. Bu durum uzun vadede şehrin imajının olumlu açıdan tazelenmesini sağlayacağı düşünülmektedir.

Planlanmış paket turlar bakımından Sinop’un önemli eksiklikleri bulunmaktadır. Sinop’ta altı tane A grubu seyahat acentesi bulunmakta, bunlardan sadece dördü merkezde faaliyet göstermektedir (Kültür Bakanlığı, 2023). Şehir dışından tur şirketleri ile gelen turistler, belirlenen güzergahlarda belirli bir program dahilinde gezme şansı bulmaktadır. Ancak dışarıdan bireysel imkanlarla şehre gelip bu şehri tanımak isteyenler için günübirlik herhangi bir paket tur düzenlenmediği tespit edilmiştir. Hatta 2022 yaz sezonunda Sinop Limanı’na 15 sefer düzenleyen ve yaklaşık 13 bin turist taşıyan kruvaziyer gemisi ziyaretçileri için günübirlik turlar organize edilmesi konusunda yetersizlikler ortaya çıkmıştır. Gemi ile gelen turist kabileleri paket tur bulunmadığı için bireysel olarak şehri keşfetme yoluna gitmiştir. Bu durumun yüzlerce turist için yalnızca yakın alanlarda ve belirli bölgelerde yığılmasına sebep olduğu, ayrıca turistlerden elde edilen gelirin de şehrin

geneline yayılmasına engel olduğu söylenebilir. Katılımcıların da belirttiği üzere Sinop'ta yamaç paraşütüne dair ya da yamaç paraşütü dışında aracı kuruluşlar ve/veya turizm otoriteleri tarafından sunulan önceden hazırlanmış paket turlar bulunmamaktadır. Ancak K2 bu konuda Sinop Sportif Havacılık Kulübü'nün girişimlerde bulunduğunu, turizm otoritelerini harekete geçirmeye çalıştığını ifade etmiştir. Sinop gibi nispeten daha küçük şehirlerde bu tarz adımlar için özellikle dernekler tarafından birtakım girişimlerde bulunmakta ve özel veya kamu sektörünün konuya ilgisi çekilmeye çalışılmaktadır. Çünkü ciddi bir kar getirisi beklenmeyen bu gibi girişimlerin hem ziyaretçilerin turistik deneyimlerine hem de şehrin imajına olumlu katkı sunacağı açıktır.

Sinop'a yamaç paraşütü için gelen ziyaretçilerin yamaç paraşütü etkinliği öncesi ve/veya sonrasında ihtiyaç duyabileceği çeşitli aktiviteler bulunmaktadır. Katılımcıların çoğu turizm sezonunun en yoğun olduğu yaz aylarında su sporları ve plaj aktivitelerinin yapılabildiğini belirtmiştir. Ayrıca doğa yürüyüşleri ve kampçılık faaliyetlerinin yine bölgeye gelen ziyaretçiler tarafından bu dönemde yapılan aktiviteler olduğu saptanmıştır. Ancak bazı katılımcılar yaz mevsimi dışında çok fazla etkinliğin olmadığını, yalnızca şehrin doğal güzelliklerinin gezilebileceğini belirtmiştir. Özellikle yaz aylarında yerli turistler tarafından sıklıkla tercih edilen ilde ziyaretçilerin gerçekleştirebileceği birçok etkinlik bulunsa da ilin sürdürülebilir bir gelişim yakalayabilmesi için bunun tüm yıla yayılması gerekmektedir. Organize edilmiş doğa yürüyüşleri ya da kampçılık faaliyetlerinin yıl boyu yapılabilecek etkinlikler olduğu göz önüne alınarak Sinop'un eşsiz doğası bu gibi aktiviteler ile desteklenebilir. Ancak bu aktivitelerin beklenen ilgiyi görebilmesi için doğru bir şekilde planlanması ve organize edilmesi, etkin bir pazarlama politikası yürütülerek özellikle farkındalığın artırılması oldukça önemlidir. Bununla birlikte pilotlardan biri ildeki sinema, tiyatro benzeri sosyal imkanların da kısıtlı olduğunu belirtmiştir. Bilindiği gibi İstanbul, Ankara gibi büyükşehirler tarihi ve kültürel güzellikleri ile sıklıkla sunduğu tiyatro, konser, dinleti gibi etkinlikler sebebiyle ziyaretçi çekmektedir. Bu tarz faaliyetlerin Sinop ilinde yaygınlık kazanması, stratejik açıdan bakıldığında uzun vadede hem ilin turistik açıdan gelişimine hem de yerel halkın refahına katkı sağlayacaktır.

Yamaç paraşütü etkinliğinde pilotlar için buldukları şehrin doğal güzellikleri ne kadar önemli olsa da herhangi bir yaralanma, kaybolma vb. durumunda ihtiyaç duyacağı güvenlik, sağlık, iletişim gibi yardımcı hizmetlerin varlığı hayati önem taşımaktadır. Bu önlemler sayesinde birçok destinasyon sporcular ya da turistler tarafından güvenli addedilerek dünya çapında bir üne kavuşmuştur. Yamaç paraşütü sporu doğası ge-

reği sıra dışı ve tehlikeli bir spor olduğu için pilotlar her ne kadar bu durumun farkında olarak hareket etse de destinasyonların özellikle rakipleri ile baş edebilmesi için bu destekleyici hizmetleri sunması oldukça önemlidir. Katılımcılardan beşi bu tarz yardımcı hizmetlerin Sinop'ta bulunmadığını söylerken altısı bulunduğunu ifade etmiştir. Bir katılımcı tüm kurumların yardımcı olduğunu ifade etmiş, beş katılımcı ise Sinop Sportif Havacılık Kulübü ile iletişimi kurulduğu takdirde her türlü yardımın sağlanacağını belirtmiştir. Bu durum eğer kişiler doğrudan kurumlarla ya da kulüp ile iletişim kurarlarsa bu hizmetlere erişebileceklerini göstermektedir. Bunun faaliyetlerin organize bir şekilde yürütülmemesinden kaynaklandığı ifade edilebilir. Eğer organize olunmuş etkinlikler düzenlenirse her sporcunun ya da turistlerin aynı destekleyici hizmetlere ulaşabileceği ve hizmetin standartlaşabileceği söylenebilir.

Buhalis (2000) bir destinasyonun turizm destinasyonuna dönüşebilmesi için altı özelliğe (6A) sahip olması gerektiğinden bahsetmiştir. Araştırmada katılımcılara Sinop'un yamaç paraşütü açısından bu özelliklerin hangisine ya da hangilerine sahip olduğunu ifade etmeleri istenmiştir. Genel olarak değerlendirilecek olursa, katılımcıların Sinop'u özellikle doğal manzara güzellikleri sebebiyle çekici bulunduğu ancak hem şehre ulaşımın hem de yamaç paraşütü etkinliğinin gerçekleştiği alanlara ulaşımın kısıtlı veya zor olduğunu düşündüğü saptanmıştır. Sinop ili özellikle konaklama ve yiyecek içecek tesislerinin kalitesi, çeşitliliği ve planlı turların varlığı açısından da yetersiz bulunmuştur. Ancak ilin var olan etkinlikler açısından güçlü bulunduğu söylenebilir. Bununla birlikte destekleyici hizmetler varlığı ya da ulaşılabilirliği açısından katılımcıların ikiye bölündüğü görülmüştür. Özetle yamaç paraşütü turizmi açısından Sinop destinasyonunun çekicilikler, etkinlikler ve destekleyici hizmetlerde yeterli olduğu ancak ulaşılabilirlik, tesisler, planlı turlar açısından yetersiz bulunduğu saptanmıştır. Sinop ili turizm destinasyonu özelliklerinden üçünü karşılarken üçünde yetersiz bulunmuştur. Bu sebeple destinasyonun yamaç paraşütü turizminde ilerleyebilmesi için özellikle yetersiz görüldüğü alanlarda kendini geliştirmesi gerektiği ifade edilebilir.

Sinop'ta yamaç paraşütü yapan pilotların yaşadığı turizm deneyimlerinin durumunu anlayabilmek amacıyla Pine ve Gilmore'nin (1998) 4A'sı (eğlence, eğitim, estetik ve kaçış deneyimleri) temel alınmıştır. Pilotların eğlence deneyimlerini kavrayabilmek amacıyla sorulan yedinci soru neticesinde, Sinop'ta yamaç paraşütü yaparken katılımcıların çoğunun eğlence deneyimini adrenalini ve heyecan duygusu ile özellikle Adabaşı, Gerze Yelkentepe ve Karlıtepe'de hissettiği belirlenmiştir. Bazı katılımcılar adrenalini uçmaya başladığı andan yere iniş yapana kadar hissettiğini söylerken bir katılımcı

koru hissettiğini ifade etmiştir. Eğitim deneyimini ölçebilmek amacıyla sorulan soru sonucunda katılımcıların Sinop'ta yamaç paraşütü yaparak tecrübeli pilotlarla bilgi alışverişinde bulunma şansı yakaladıkları yani eğitsel deneyimler yaşadıkları anlaşılmıştır. İki katılımcı bilgi paylaşımının önemini vurgularken, bir katılımcı bu soruda tecrübenin önemini daha iyi anladığını, bir katılımcı ise korkuyu bastırmayı öğrendiğini belirtmiştir.

Sinop'ta yamaç paraşütü yaparken görülen manzarayı katılımcılar harika, mükemmel olarak yorumlarken bazı katılımcılar deniz manzarası ve doğadan bahsetmiş bir katılımcı ise Sinop'un sahip olduğu doğa, deniz, orman manzarasının kendisine ait bir manzaraymış gibi özgür hissettirdiğini söylemiştir. Bu durum katılımcıların yamaç paraşütü esnasında oldukça kuvvetli bir estetik deneyim yaşadığını göstermektedir. Son olarak katılımcılara yamaç paraşütü sırasında zamanı unutup farklı dünyalara daldınız mı sorusu yöneltilerek kaçış deneyimlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğu farklı dünyalara daldığını ve zaman kavramını unuttuğunu, bitmesini istemedikleri bir duygu içerisine girdiklerini söylemiş, bir katılımcı ise korkuyu daha baskın hissettiği için farklı dünyalara dalamadığını ifade etmiştir. Pine ve Gilmore'nin (1998) öne sürdüğü kaçış deneyimi aslında 1970'lerde Csikszentmihalyi tarafından akış deneyimi olarak betimlenmiştir. Ayazlar (2015a) yaptığı çalışmada, yamaç paraşütçülerinin akış deneyimini yaşamada zorluk-beceri dengesi, konsantrasyon ve heyecan arama davranışlarının etkili olduğunu, Ayazlar ve Yüksel (2018) çalışmasında ise bu unsurların akış deneyiminin güçlü öncülleri olduğunu saptamıştır.

Sinop ilinde yapılan yamaç paraşütü etkinliklerinde katılımcıların tüm deneyim alanlarını kapsayan zengin ya da unutulmaz bir deneyim yaşadıkları ifade edilebilir. Her ne kadar destinasyon ulaşılabilirlik, tesisler, planlı turlar açısından yetersiz bulunsa da katılımcıların deneyimlerinin bu denli zengin olması önemli bir avantajdır. Çünkü günümüz dünyasında insanlar yaptıkları faaliyetten ziyade o faaliyet sırasında hissettikleri, yaşadıkları deneyime odaklanmakta ve bunu somut bir ürün ya da hizmet satın almaktan çok daha değerli bulmaktadır. Satın alınan bir ürün zamanla eskise ya da yok olsa da unutulmaz anların yaşandığı hatıraların ömür boyu akılda kalacağı düşünülmektedir. Bu sebeple deneyimsel açıdan bu kadar zengin bir potansiyele sahip yamaç paraşütü turizminin şehir için önemli bir rekabet gücü yaratacağı ve bu rekabetin sürdürülebilir bir yapıya kavuşabilmesi için destinasyonun bahsi geçen ulaşılabilirlik, tesisler ve planlı turlar açısından geliştirilmesi elzemdir. Özellikle düzenlenecek planlı yamaç paraşütü etkinlikleri veya turları sayesinde ulaşım sorunu nispeten aşılabılır ve tesis imkanları tur or-

ganizatörleri veya seyahat acentaları tarafından ayarlanarak Sinop turistlerin daha fazla memnun olduğu bir destinasyon haline getirilebilir.

Bu çalışmada hem zaman hem de mekân boyutları açısından sınırlılıklar bulunmaktadır. Çalışma, belirli bir zaman dilimine odaklanarak 2023 Mayıs ayında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın etki amacı da göz önünde bulundurularak, ilgili literatüre katkı sağlama hedefi ile sınırlamalar getirilmiştir. Bununla birlikte, katılımcılar Sinop Havacılık Kulübü üyeleri arasından 11 yamaç paraşütü pilotu ile sınırlanmıştır. Bu seçim, araştırmanın derinlemesine ve odaklı bir perspektife sahip olmasını sağlamak amacıyla yapılmıştır.

Literatürde yamaç paraşütü turizmi veya deneyimine yönelik çalışmalar oldukça kısıtlıdır. Bu araştırmanın macera turizmi incelemelerine ve yamaç paraşütü çalışmalarına katkı sunabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte araştırmada nispeten az sayıda katılımcıya ulaşılabilmektedir. Bu durum destinasyonda düzenli bir şekilde yamaç paraşütü faaliyetleri düzenlenmesi ile de ilişkilidir. Ancak ilerleyen dönemde turist sayısının artması halinde nicel araştırma yöntemleri benimsenerek daha genelleştirici araştırmalar gerçekleştirilebilir. Bununla birlikte özellikle destinasyonun geliştirilmesi gereken özelliklerine dair sektör paydaşları ile derinlemesine görüşmeler düzenlenerek araştırma zenginleştirilebilir.

KAYNAKÇA

Akkuş, G. (2019). Destinasyon bileşenleri ile duygusal deneyimler arasındaki ilişki ve değişkenlerin davranışsal niyet üzerindeki etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (71), 1261-1277.

Akkuş, G. ve Akkuş, Ç. (2016). Erzurum ili potansiyel turistik arz kaynaklarının incelenmesi. *İğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 99-119.

Akkuş, G. (2017). Kış turizmi destinasyonunda yaşanan unutulmaz turizm deneyimleri: Kültürlerarası karşılaştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(3), 223-236.

Akkuş, G., & Güçtemur, S. (2021). Yalnızçam Uğurludağ kış sporları turizm merkezinin potansiyeli ve bölge ekonomisine etkisine yönelik paydaş görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (30), 309-330.

Arpacı, Ö., Zengin, B., & Batman, O. (2012). Karaman'ın mağara turizmi potansiyeli ve turizm açısından kullanılabilirliği. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2012(2), 59-64

Arslan Ayazlar, R. (2015a) Akış deneyiminin yamaç paraşütü deneyim doyumunu ve yaşam doyumuna etkileri. Doktora Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arslan Ayazlar, R. (2015b). Flow phenomenon as a tourist experience in paragliding: A qualitative research, *Procedia Economics and Finance*, 26, 792-799.

Arslan Ayazlar, R. & Yüksel, A. (2018). Flow experience in paragliding: Effects on experience and life satisfaction. *Tourism Analysis*, 23(4), 461-473.

Baldemir, E., & Kurnaz, H. A. (2013). İlçelerin turizm potansiyellerinin analitik hiyerarşi yöntemi ile sıralanması: Muğla örneği. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30), 51-67.

Buhalis, Dimitrios (2000). Marketing the competitive destination of the future, *Tourism Management*, S. 21, s. 97-116.

Butler, R.W. (2001). *Tartan Mythology: The traditional tourist image of scotland*, içinde G. Ringer (Editör), *Destinations: cultural landscapes of tourism* (ss. 121-139). London: Routledge.

Chae, S., Shin, J., Shin, Y., Hwang, S., Park, J., Song, G., & Kim, J. (2022). Aerodynamic effects of canopy inflation in paragliding. *Journal of Mechanical Science and Technology*. <https://doi.org/10.1007/s12206-022-0320-6>.

Çakıcı, A.C, Aksu M. (2007). Çekim yeri seçiminde grup etkisi: Yerli turistler üzerine bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18(2) 183 - 194.

Dağdeviren, A., Saral, C., Çoşkun, N. ve Yılmaz, Z. (2020). Bayramören ilçesinde yamaç paraşütü turizmi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2): 881- 89

Elmas, B., Akkuş, Ç. ve Akkuş, G. (2013). Erzurum ili temel ve destekleyici turistik ürün çeşitlerinin değerlendirilmesi. *Lefke Avrupa Üniversitesi (LAÜ) Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 84-108.

Eren, D., Yılmaz, İ., & Atasoy, F. (2017). Turizmde destinasyon seçimini etkileyen çekici faktörler: Yozgat üzerine bir değerlendirme. II. Uluslararası Bozok Sempozyumu, Yozgat. <http://acikerisim.nevsehir.edu.tr/xmlui/handle/20.500.11787/3466>

Etymonline, Online etymology dictionary (2022) <https://www.etymonline.com/>. Erişim tarihi: 08.12.2022

Feltracco, P., Barbieri, S., Galligioni, H., Pasin, L., MariaGaudio, R., Tommasi, A., MariaAvato, F. (2012). A fatal case of anaphylactic shock during paragliding. *Journal of Forensic Sciences*. <https://doi.org/10.1111/j.1556-4029.2012.02187.x>

Gauler, R., Moulin, P., G.Koch, H., Wick, L., Sauter, B., Michel, D., Knecht, H. (2006). Paragliding accidents with spinal cord injury: 10 Years Experience at a Single Institution. *Spine*. <https://doi.org/10.1097/01.brs.0000216502.39386.70>

Ghosh, T., Mandal, S. (2019). Medical tourism experience: Conceptualization scale development, and validation, *Journal of Travel Research*, 58(8), 1288-1301.

Gössling, S. (2002). Global environmental consequences of tourism. *Global Environmental Change*, 12(4), 283-302.

Gössling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2013). *Tourism and water: Interactions and impacts*. Channel View Publications.

Gupta, S., Vajic, M. (1999). The contextual and dialectical nature of experiences, in Fitzsimmons, J. and Fitzsimmons, M. (Eds.): *New Service Development*, pp.33-51, Sage, Thousand Oaks, CA.

Gülhan, G., Torlak, S. E., & Atay Ç. (2012). Doğal ve kültürel değerlere sahip alanlarda turizm potansiyellerinin değerlendirilmesi: Selçuk örneği. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(2), 135-143.

Inskeep, E. (1991). *Tourism planning: An integrated and sustainable development approach*. John Wiley & Sons.

Ivanov, M. (2019). Essence, peculiarities and trends in the development of extreme tourism in Bulgaria. *Knowledge-International Journal*, 30(6), 1779-1784.

Karademir, Y., & Güven, Ö. (2016). Türkiye'de yamaç paraşütçülerinin problemleri. *International Journal of Social Science*, 48, 433-457.

- Kruger-Franke, M., HSiebert, C., & Pforringer, W. (1991). Paragliding injuries. *British Journal of Sports Medicine*. <https://doi.org/10.1136/bjism.25.2.98> Kültür Bakanlığı, 2023
- <https://yatirimisletmeleruygulama.kultur.gov.tr/Acente.Web.Sorgu/Sorgu/acentesorgu> LeCompte, M. D., & Goetz, J. P. (1982). Problems of reliability and validity in ethnographic research. *Review of educational research*, 52(1), 31-60.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage Publications.
- Mekinc, J., Mušič, K. (2016). Elements of safety in paragliding. *Annales Kinesiologiae*, 7(1), 67-80.
- Nikolovska, B., & Nikolovski, Z. (2021). Alternative forms of tourism in order to increase the tourist offer and attractiveness—the case of the Republic of North Macedonia. *Knowledge-International Journal*, 46(1), 215-22
- Obilet, <https://www.obilet.com/otobus-bileti/sinop>. Erişim tarihi: 13.01.2023
- Oh, H., Fiore, A. M., & Jeoung, M. (2007). Measuring experience economy concepts: Tourism applications. *Journal of Travel Research*, 46(2), 119-132.
- Ocak, G. (2019) *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları.
- Page, S. J., & Connell, J. (2006). *Tourism: A Modern Synthesis*. Cengage Learning EMEA. Hampshire, United Kingdom.
- Pavić, L., Rančić, M., & Mijatov, M. (2013). Potential for paragliding tourism development in Niška Banja (South Serbia). *Turizam*, 17(3), 110-120.
- Patton, M. Q. (2005). *Qualitative research*. New York: John Wiley & Sons, Ltd.
- Pine, B. J., Gilmore, J. H. (1998). Welcome to the Experience Economy. *Harvard Business Review*, 76: 97-105.
- Pine, B. J., Gilmore, J. H. (1999). *The Experience economy: Work is theatre & every business a stage*, Harvard Business Press, Boston, MA
- Saçlı, Ç., Kahraman, C. Ö. (2019). Açık alan rekreasyonu olarak yamaç paraşütü etkinliğine katılanların motivasyonları ve etkinlik memnuniyetlerinin belirlenmesi: Arsuzfest örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(4), 1249-1269.
- Schmitt, B. (1999). Experiential marketing. *Journal of Marketing Management*, 15(1), 53-67. Sinop Valiliği, 2022. Yıllara göre ziyaretçi sayıları. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından hazırlanan ppt kaynağından alınmıştır
- Stamboulis, Y., Skayannis, P. (2003). Innovation strategies and technology for experience-based tourism. *Tourism Management*, 24(1), 35-43
- Stasek, P., & Karban, P. (2021). Kinematics of the movement of the pilot of a paraglider simulator. 2021 22nd International Conference on Computational Problems of Electrical Engineering (CPEE)
- Swarbrooke, J., Beard, C., Leckie, S., & Pomfret, G. (2003). *Adventure tourism: The New Frontier*. Butterworth-Heinemann.
- Türk Dil Kurumu, TDK (2022) <https://www.tdk.gov.tr/Erişim>: 19.12.2022
- Terra, M., F.P.M.Vloemans, A., & Breederved, R. S. (2013). Frostbite injury: A paragliding accident at 5500 Meters. *Acta Chirurgica Belgica*. <https://doi.org/10.1080/00015458.2013.11680900>
- Tovar, C., & Lockwood, M. (2008). Social impacts of tourism: An Australian regional case study. *International journal of tourism research*, 10(4), 365-378.
- Tuban, B. (2019). Bir alternatif turizm türü olarak yamaç paraşütü: Uçmaktare üzerine bir Çalışma. *Doktora Tezi*. Namık Kemal Üniversitesi.
- Tüfekci, Ö.K.,(2014). Spor organizasyonlarında destinasyon pazarlaması ile memnuniyet arasındaki ilişkinin incelenmesi: Anadolu kupası yüzme müsabakalarında bir araştırma. *Süleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences*, 19(1).
- Türk Hava Yolları, <https://www.turkishairlines.com/tr-int/ucak-bileti/sinop-ucak-bileti/>. Erişim:13.01.2023
- <https://turkeyoutdoor.org/2021/01/30/macera-turizmi-ne-demektir/> erişim .18/10/2022
- Varol, F., Aksu, H. S., & Demirel, M. (2022). Evaluation of outdoor recreation potential of destinations in terms of paragliding: The case of Konya. *Tourism and Recreation*, 4(1), 13-23.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Genişletilmiş 10. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Wilkes, M., Charles, R., Long, G., Massey, H., Eglin, C., & Tipton, M. (2021). Ergonomics of paragliding reserve parachute deployment in linear acceleration. *Applied Ergonomics*. <https://doi.org/10.1016/j.apergo.2020.103229>
- Zeller, T., Billing, A., & Lob, G. (1992). Injuries in paragliding. *International Orthopaedics*. <https://doi.org/10.1007/bf00182706>
- Zolfani, S. H., Sedaghat, M., Maknoon, R., & Zavadskas, E. K. (2015). Sustainable tourism: a comprehensive literature review on frameworks and applications. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, 28(1), 1-30.

Destek Bilgisi: Bu çalışmanın hazırlanması süresince herhangi bir bireyden ya da kurumdan aynı ya da nakdi bir yardım/destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Makalede herhangi bir çıkar çatışması ya da kazancı yoktur.

Etik Onayı: Bu çalışmanın hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Turizm Akademik Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma için Sinop Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 10.04.2023 tarihli E-57428665-050.01.04-172311 sayılı karar ile “Etik Kurul Onayı” alınmıştır.

Bilgilendirilmiş Onam Formu: Tüm taraflar kendi rızaları ile çalışmaya dâhil olmuşlardır.

Araştırmacıların Katkı Oranı: 1. Yazar = %50, 2. Yazar = %50

EXTENSIVE SUMMARY

Evaluation of Sinop Province Paragliding Potential in terms of Destination Characteristics and Tourism Experiences

Ramazan GÜZEL*, Gülizar CENGİZ

Introduction

Nowadays, the tourism sector is growing rapidly worldwide and the vast majority of people, especially in the summer months, choose traditional holiday options such as sea tourism. Mass travelling, which increases with the participation of most people in sea tourism in the summer months outside of active working time, brings many negative impacts. These effects include environmental pollution, price increases, job insecurity, disruption of daily life, loss of cultural authenticity and damage to historical sites (Tovar and Lockwood, 2008). In addition, increased demand for goods and services can lead to overexploitation of natural resources and pollution of marine ecosystems, and the increasing population with mass tourism can cause traffic and infrastructure problems (Page, S. J., & Connell, J. 2006; Gössling, 2002; Gössling, Scott, & Hall, 2013). In order to reduce these destructive effects and to ensure the sustainability of tourism activities or the continuity of the income that countries obtain from tourism, alternative tourism types based on the philosophy of being environmentally sensitive and not harming nature are emerging. The concept of alternative tourism includes various types of tourism that prioritize environmental sustainability and minimise negative impacts on local communities and natural resources. These alternative tourism types include ecotourism, agrotourism, cultural tourism, adventure tourism and community-based tourism (Zolfani et al., 2015). These types are increasing day by day with the change in today's tourist typology, expectations and demands. Instead of participating in similar activities in destinations that have become similar to each other, tourists are now looking for different recreational activities even if they are similar destinations, or they want to have unforgettable moments by adding experiences to tourism activities. For this reason, destinations focus on developing new alternative tourism types and try to ensure that tourists visit the destination again by adding some experiential activities to these types.

Mountainous areas offer a range of alternative tourism activities like mountaineering, trekking, camping, plant observation, and paragliding for tourists seeking

to explore natural beauty and geographical features. These regions can play a crucial role in reducing the negative impacts of tourism and promoting sustainability due to their natural attractions. Paragliding, a form of adventure tourism, provides a unique and thrilling experience. Changes in modern value orientations, particularly among the younger generation, have led to an increasing interest in extreme sports like paragliding. Sinop, with its geographical characteristics and natural beauty, has the potential to become a destination for paragliding. This research aims to assess Sinop's suitability for paragliding tourism, examine the profiles and experiences of paragliders in the region, and evaluate the existing infrastructure and services to meet tourist expectations. This study aims to fill gaps in previous research by providing a more comprehensive evaluation of Sinop's potential for extreme sports and paragliding as a sustainable tourism option.

METHOD

There is a need to develop alternative tourism types in order to make Sinop, which is usually visited by many people in the summer months with its sea, historical sites and natural parks, a touristic attraction center at all times of the year. It is thought that paragliding, which is one of the important adventure tourism types, can be an important alternative tourism type for Sinop. Because it is known that paragliding activities are carried out individually in certain regions in Sinop.

The research geographically covers the province of Sinop; this province constitutes the focus area of the research. The study focuses on the paragliding potential of the province and paragliding experiences. Within this scope, individuals engaged in paragliding constitute the main population of the study, while the sample is a representation of this population.

The population of the study consists of pilots who have paraglided in Sinop province before. Since it was not possible to reach the entire population in terms of time and cost, sampling was used. Snowball sampling technique, which is used in cases where it is difficult to access the units that make up the universe or where information about the universe (size and depth of information, etc.) is incomplete, was used (Patton, 2005).

In this framework, firstly, the president of the Sinop Aviation Club was contacted, and the club president shared the information of other members who had previously paraglided in Sinop with the researchers. Thanks to this guidance, 11 people who had previously experienced paragliding in Sinop were reached. These 11 paragliders constituted the sample of the study and represented the focus of the study.

* Corresponding author at: Sinop University, School of Foreign Languages, Sinop, Türkiye,
E-Mail Address: rguzel@sinop.edu.tr

In the study, in-depth interview technique, one of the qualitative research methods, was used. A standardized open-ended interview technique (January, 2019) was adopted. In order to evaluate the destination characteristics, six questions were prepared in accordance with Buhalis' (2000) 6A system of general characteristics of touristic destinations, and four questions were prepared in accordance with Pine and Gilmore's (1998) 4E experience model to determine the tourism experiences of the pilots.

The steps suggested by Lincoln and Guba (1985) were followed to ensure validity in the research (Yıldırım & Şimşek, 2016: 279; 282). In order to ensure internal validity, participants with different demographic characteristics were included in the research and multiple realities were tried to be reached. In order to ensure external validity, both general and specific information was tried to be reached in the research. In determining reliability, the steps suggested by LeCompe and Goetz (1982) were taken into consideration (Yıldırım & Şimşek, 2016: 273-275). In order to ensure internal reliability, the data were presented with direct quotations. The findings were analysed comparatively by two authors and answers that were not clear, understandable or irrelevant were not included. While preparing the interview questions, two basic conceptual frameworks accepted in the literature were taken as a guide. In terms of external reliability, all participants, interview settings, and the way the data were recorded were clearly stated.

All the interviews were conducted in May 2023. For ease of interpretation of the findings, participants were coded as K1, K2. The interview recordings and responses were carefully listened to and read, and the participants' responses were coded according to certain categories and themes. The main issues and important points mentioned by the participants were identified and this information is presented in the study.

CONCLUSION AND RECOMMENDATION

Sinop province has the characteristics of an attractive destination in terms of its geographical structure, climate, natural areas, cultural and historical features. The responses from the participants regarding the accessibility to Sinop from other cities and to the paragliding areas within the city show that transportation is generally possible by private vehicles. Sinop's geographical location, which can be considered relatively disadvantageous due to its location at the farthest end of the Black Sea Region, and its small population may make it difficult to reach Sinop from other cities in general. Transportation to the city by air takes place once a day from Istanbul with only one airline in summer and winter months (Turkish Airlines, 2023), transpor-

tation by road is provided by buses departing from certain cities (obilet.com, 2023), and transportation to the city by sea and train is not possible. For this reason, increasing the variety of transportation to the city will make the destination more visitable.

Participants' opinions on accommodation, food and beverage facilities, quality and variety of food and beverage, and services provided by travel intermediaries in Sinop were generally found to be negative. Most of the participants find the prices high. The natural, historical and cultural beauties of Sinop are not managed in a planned manner by the tourism authorities. The city cannot carry the tourist density in the summer months, and tourists who cannot find a place in the limited number of accommodation facilities turn to hostels or daily rented houses. Especially in the summer months, businesses raise prices due to the high number of tourists, which negatively affects the image of the city. As stated by the majority of the participants, Sinop is known as an expensive city and the diversity of the facilities offered is thought to be low. Increasing the opportunities through public or private initiatives will both provide diversity and stimulate the competitive environment. Since tourists with more opportunities may prefer a different facility, businesses will try to provide better quality service and adopt a more appropriate pricing policy to survive in the competition. This situation is thought to refresh the image of the city positively in the long run.

Sinop has significant deficiencies in terms of planned package tours. There are six Group A travel agencies in Sinop, only four of which operate in the center (Ministry of Culture, 2023). Tourists coming from outside the city with tour companies have the chance to visit within a certain program on designated routes. There are various activities that visitors coming to Sinop for paragliding may need before and/or after the paragliding activity. Most of the participants stated that water sports and beach activities can be done during the summer months when the tourism season is at its peak. It was also found that nature walks and camping activities are also activities that visitors to the region do during this period. However, some participants stated that there are not many activities outside the summer season and that only the natural beauties of the city can be visited. Although there are many activities that visitors can do in the province, which is frequently preferred by domestic tourists especially in the summer months, this should be spread throughout the year in order for the province to achieve sustainable development. Considering that organized nature walks or camping activities can be done throughout the year, Sinop's unique nature can be supported with such activities.

Buhalis (2000) mentioned that a destination should have six characteristics (6A) in order to become a tourism destination. In the research, the participants were asked to express which one or which ones of these characteristics Sinop has in terms of paragliding. In general, it was found that the participants found Sinop attractive especially because of its natural landscape beauties, but they thought that both transportation to the city and transportation to the areas where paragliding activities take place were limited or difficult. Sinop province was also found to be inadequate especially in terms of the quality and diversity of accommodation and food and beverage facilities and the availability of planned tours. However, it can be said that the province is strong in terms of existing activities. However, it was observed that the participants were divided in terms of the availability or accessibility of supportive services. In summary, in terms of paragliding tourism, Sinop destination was found to be sufficient in terms of attractions, activities and supportive services, but insufficient in terms of accessibility, facilities and planned tours. While Sinop province meets three of the tourism destination characteristics, it was found insufficient in three of them. For this reason, it can be stated that in order for the destination to progress in paragliding tourism, it should improve itself especially in the areas where it is seen as inadequate.

In order to understand the tourism experiences of paragliding pilots in Sinop, Pine and Gilmore's (1998) 4A's (entertainment, education, aesthetic and escape experiences) were taken as a basis. It can be stated that participants had a rich or unforgettable experience covering all areas of experience in paragliding activities in Sinop province. Although the destination is found to be inadequate in terms of accessibility, facilities and planned tours, it is an important advantage that the experiences of the participants are so rich. Because in today's world, people focus on the experience they feel and experience during that activity rather than the activity they do, and they find this much more valuable than buying a tangible product or service. Although a purchased product may wear out or disappear over time, it is thought that memories of unforgettable moments will remain in the mind for a lifetime. For this reason, paragliding tourism, which has such a rich experiential potential, will create an important competitive power for the city and in order for this competition to be sustainable, it is essential to develop the destination in terms of accessibility, facilities and planned tours. Especially with the planned paragliding events or tours to be organized, the transportation problem can be overcome relatively and facilities can be arranged by tour organizers or travel agencies to make Sinop, a destination where tourists are more satisfied.

Studies on paragliding tourism or experience are quite limited in the literature. It is thought that this research may contribute to adventure tourism studies and paragliding studies. However, relatively few participants could be reached in the study. This situation is also related to the fact that paragliding activities are not organized regularly in the destination. However, if the number of tourists increases in the future, more generalizing research can be carried out by adopting quantitative research methods. In addition, the research can be enriched by organizing in-depth interviews with sector stakeholders, especially regarding the characteristics of the destination that need to be developed.